

KOMISIJA

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 9. novembra 2005

o državni pomoči Zvezne republike Nemčije za uvedbo digitalne prizemne televizije (DVB-T) v Berlin-Brandenburgu

(notificirano pod dokumentarno številko C(2005) 3903)

(Besedilo v nemškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2006/513/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 88(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi členi ⁽¹⁾, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

I. POSTOPEK

- (1) S telefaksom z dne 16. decembra 2002 je Zveza zasebnih operaterjev kableskega omrežja (*Verband Privater Kabelnetzbetreiber e.V.*, v nadaljevanju ANGA) vložila neuradno pritožbo glede financiranja digitalne prizemne televizije (DVB-T) v Berlin-Brandenburgu ⁽²⁾. Z dopisom z dne 26. marca 2003 je ANGA Komisijo pozvala, naj sproži formalni postopek preiskave in ustavi dodelitev pomoči.
- (2) Z dopisom z dne 2. maja 2003 je Komisija Nemčijo pozvala, naj predloži informacije, ki so bile po podaljšanju roka posredovane dne 30. junija 2003. 1. oktobra 2003 so se sestale službe Komisije in domnevni dajalec pomoči, medijska institucija Berlin-Brandenburg (v nadaljevanju Mabb). 23. oktobra 2003 in 4. februarja 2004 je Mabb predložil dodatne informacije.

(3) Z dopisom z dne 23. decembra 2003 je Kabel Baden-Württemberg GmbH & Co. KG (v nadaljevanju Kabel BW) napovedal, da namerava vložiti pritožbo glede financiranja DVB-T v Berlin-Brandenburgu. To se je zgodilo 8. marca 2004. Vendar se je Komisija odločila, da te pritožbe ne bo preiskala v okviru obravnavanega formalnega postopka preiskave. Ker je predmet pritožbe določitev cen s strani javnopравnih televizijskih ustanov pri oddajanju v najem prizemnih kapacitet radiodifuzije zasebnim televizijskim postajam, je bila pritožba vključena v splošno preiskavo financiranja javnopравnih televizijskih ustanov v Nemčiji ⁽³⁾.

(4) Z dopisom z dne 14. julija 2004 je Komisija Nemčijo obvestila o tem, da bo zaradi obravnavanega ukrepa sprožila formalni postopek preiskave po členu 88(2) Pogodbe ES (v nadaljevanju odločba o sprožitvi postopka). Odločitev Komisije o sprožitvi postopka je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* dne 28. avgusta 2004 ⁽⁴⁾. Komisija je pozvala vse zainteresirane stranke, naj predložijo svoje pripombe k zadevnemu ukrepu.

(5) Nemčija je pripombe k odločitvi o sprožitvi postopka predložila po podaljšanju roka z dopisom z dne 4. oktobra 2004. Komisija je prejela pripombe naslednjih zainteresiranih strank: Nordic Satellite AB (v nadaljevanju NSAB) ⁽⁵⁾, ProSiebenSat.1 Media AG (v nadaljevanju ProSiebenSat.1), Evropskega združenja kableskih operaterjev (v nadaljevanju ECCA), Deutsche Telekom AG (v nadaljevanju DTAG) ⁽⁶⁾, in Evropske zveze satelitskih operaterjev (v nadaljevanju ESOA) ⁽⁷⁾. Komisija je te pripombe z dopisom z dne 17. novembra 2004 posredovala Nemčiji, ki je odgovorila z dopisom z dne 16. decembra 2004.

⁽¹⁾ UL C 216, 28.8.2004, str. 5: državna pomoč C 25/2004 (ex NN 36/04) – Uvedba digitalne prizemne televizije (DVB-T) v Berlin-Brandenburgu.

⁽²⁾ DVB-T pomeni digitalna prizemna televizijska difuzija. Druge oblike digitalne video difuzije so DVB-S (satelitska distribucija digitalne televizije) in DVB-C (kabelska distribucija digitalne televizije).

⁽³⁾ Zadeva E 3/2005 (ex CP 43/2003).

⁽⁴⁾ Glej opombo 1.

⁽⁵⁾ Z dopisoma z dne 29. septembra 2004 in 22. oktobra 2004.

⁽⁶⁾ Prav tako z dopisom z dne 30. septembra 2004.

⁽⁷⁾ Z dopisom z dne 25. oktobra 2004.

- (6) Dodatne informacije so Komisiji poslali Mabb⁽⁸⁾, Deutscher Kabelverband⁽⁹⁾, ANGA⁽¹⁰⁾, DTAG⁽¹¹⁾, in v imenu Kabel BW European Economic & Marketing Consultants GmbH (v nadaljevanju EE&MC)⁽¹²⁾. Poleg tega so se službe Komisije 22. novembra 2004 sestale z ECCA, z Mabbom 2. marca 2005, z EE&MC 12. aprila 2005 in z DTAG 28. aprila 2005⁽¹³⁾. Komisija je z dopisoma z dne 14. junija 2005 in 14. julija 2005 te pripombe sporočila Nemčiji, ki je odgovorila z dopisom z dne 15. avgusta 2005.

II. PODROBEN OPIS POMOČI

A. OZADJE

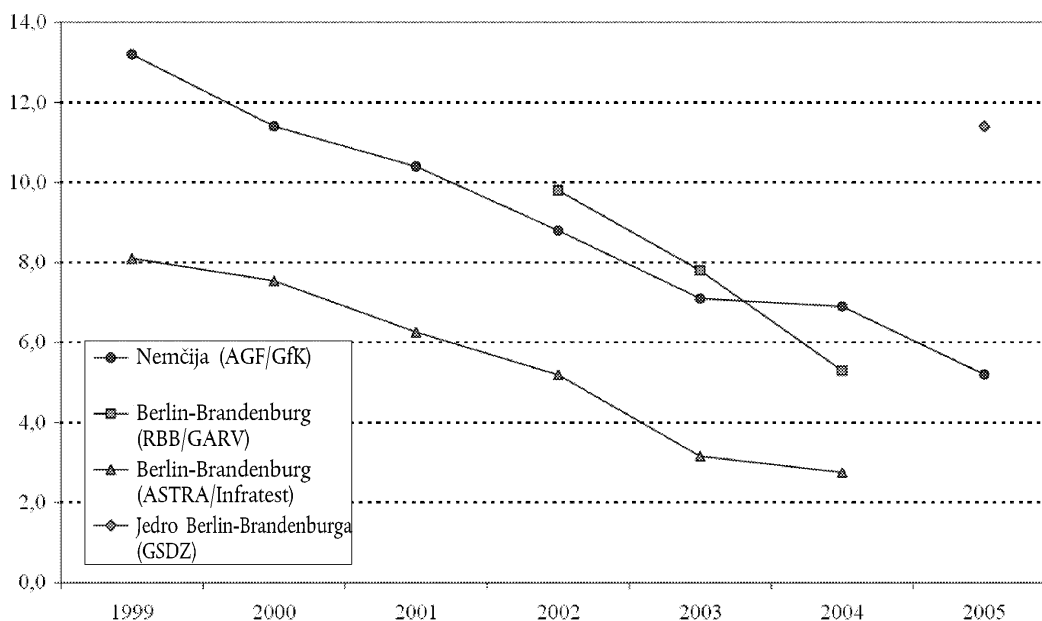
- (7) Na zadevni postopek je potrebno gledati v luči digitalizacije radiodifuzije. Digitalizacija zadeva vse aktualne prenosne platforme za radiodifuzijo, tj. kabelsko, satelitsko in prizemno difuzijo.
- (8) Zadevna pomoč zadeva prizemni prenos. Po prizemni prenosni poti je v analognem načinu praviloma mogoče prenesti manj kot deset televizijskih programov. V Berlinu pa je bilo pred padcem Berlinskega zidu zaradi posebnega položaja v analognem načinu mogoče po prizemni prenosni poti prenesti do 13 programov. Po

digitalizaciji bo mogoče prizemno prenesti okoli 30 programov.

- (9) Po uvedbi kabla in satelita v 80. letih je uporaba prizemne televizijske difuzije v Nemčiji močno upadla. Po podatkih AGF/GfK je bil 1. januarja 2005 sprejem gospodinjstev za primarne televizijske aparate v vsej Nemčiji naslednji: 5,2 % prizemna distribucija, 55,9 % kabelska distribucija in 38,9 % satelitska distribucija⁽¹⁴⁾. Po podatkih ASTRA/Infratest je bil delež gospodinjstev s prizemno distribucijo v Nemčiji še manjši, in sicer 3,8 % (ob koncu leta 2004)⁽¹⁵⁾. Za Berlin-Brandenburg ASTRA/Infratest podaja naslednjo razdelitev televizijskega sprejema gospodinjstev (ob koncu leta 2004): 2,8 % prizemna distribucija, 67,5 % kabelska distribucija in 29,7 % satelitska distribucija. Podatki, ki so jih zbrale ustanove, povezane z Mabbom, za Berlin-Brandenburg leta 2004 prikazujejo delež gospodinjstev s prizemnim sprejemom za primarni televizijski aparat v višini 5,3 %⁽¹⁶⁾. Vendar pa je leta 2005 delež gospodinjstev v mestih (50 % vseh gospodinjstev v območju DVB-T, „jedro DVB-T“) znašal 11,4 %, kar ponazarja pomembnost sprejema DVB-T v teh območjih z najboljšim sprejemom.

Diagram 1

Tržni delež prizemne prenosne poti po vsej državi in v Berlin-Brandenburgu

⁽⁸⁾ Z dopisi z dne 25. aprila 2005, 4. maja 2005, 1. junija 2005 in 4. avgusta 2005.

⁽⁹⁾ Z dopisi z dne 6. decembra 2004, 26. januarja 2005 in 11. februarja 2005.

⁽¹⁰⁾ Z dopisi z dne 21. januarja 2005, 26. januarja 2005, 29. aprila 2005 in 10. junija 2005.

⁽¹¹⁾ Z dopisi z dne 6. maja 2005, 24. maja 2005 in 4. avgusta 2005.

⁽¹²⁾ Z dopisom z dne 31. maja 2005.

⁽¹³⁾ 22. novembra 2004, 2. marca 2005, 12. aprila 2005 oziroma 28. aprila 2005.

⁽¹⁴⁾ Arbeitsgemeinschaft Fernsehforschung (AGF) je združenje največjih nemških izdajateljev televizijskih programov za merjenje gledanosti.

⁽¹⁵⁾ SES/ASTRA je največji satelitski operater v Nemčiji. Letno izdaja German Satellite Monitor, ki obravnava pomembnost različnih prenosnih poti za televizijo.

⁽¹⁶⁾ Glej Media Perspektiven, 12/2003, str. 560; Media Perspektiven, 7/2004, str. 299 in ALM/GSDZ Digitalisierungsbericht 2005, str. 65.

(10) Da bi pospešili digitalizacijo radiodifuznega prenosa, so konec leta 1997 z odločbo zvezne vlade in z upoštevanjem odločbe ministrskih predsednikov dežel uvedli iniciativo za digitalno radiodifuzijo („Initiative Digitaler Rundfunk“) (v nadaljevanju IDR). V okviru IDR so Nemčija, dežele in različni udeleženci na trgu oblikovali priporočila za digitalizacijo. Prvo poročilo IDR je avgusta 1998 odobrila Nemčija, IDR pa ga je nadalje razvil v „Startszenario 2000“⁽¹⁷⁾. Ta načrt med drugim navaja, da bo digitalizacija kableske, satelitske in prizemne distribucije dokončana najpozneje do leta 2010.

(11) Glede prizemne prenosne poti sta zvezni deželi Berlin in Brandenburg kot prva regija v Nemčiji skupaj pripravili prehod z analogne televizije na digitalno prizemno televizijo (v nadaljevanju prehod). Novembra 1998 je bila najprej vzpostavljena ustrezna zakonodaja dežel, in sicer s spremembo državne pogodbe o sodelovanju obeh dežel na področju radiodifuzije (v nadaljevanju državna pogodba o medijih)⁽¹⁸⁾. 17. decembra 2001 je medijski svet Mabb-a odločil, da bo finančno podprl prehod. V sporazumu, sklenjenem 13. februarja 2002 (v nadaljevanju sporazum o prehodu), so Mabb, javno-pravne ustanove ARD, ZDF in RBB („Rundfunk Berlin-Brandenburg“)⁽¹⁹⁾ in zasebni postaji RTL Television (v nadaljevanju Skupina RTL) in ProSiebenSat.1 določili osnovne značilnosti prehoda, zlasti časovni načrt za posamezne stopnje prehoda in dodelitev multipleksa vsakemu izmed petih izdajateljev⁽²⁰⁾.

(12) Na splošno digitalna prizemna radiodifuzija zadeva dve vrsti operaterjev, ki ju je v določenih okoliščinah mogoče integrirati vertikalno: operaterje omrežja, katerih naloga je prenos radiodifuznih signalov, in izdajatelje televizijskega programa, ki sestavljajo vsebino programa. Razvoj

digitalne prizemne radiodifuzije zahteva prilagoditev transmisijske opreme s strani operaterja omrežja in dodelitev frekvenc za prenos. Naslednji odstavki opisujejo postopke, ob upoštevanju katerih so nemški organi operaterjem omrežja in izdajateljem televizijskega programa dodelili ustrezne licence.

Dodelitev licenc za omrežje

(13) Mabb je 7. maja 2002 izvršilni organ za telekomunikacije in pošto (Regulierungsbehörde für Telekommunikation und Post) (v nadaljevanju RegTP) obvestil o potrebi po frekvencah, ki je izhajala iz sporazuma o prehodu⁽²¹⁾. Celotna potreba po oskrbi je bila razdeljena na osem območij oskrbe (Berlin 1–5 in Brandenburg 1–3). RegTP je postopek za dodelitev frekvenc začel 10. julija 2002⁽²²⁾. Ustrezen zakonodajni akt je opozoril na dodatno potrebo po oskrbi, ki zajema vso državo⁽²³⁾. T-Systems, hčerinska družba DTAG, je zaprosil za dodelitev frekvenc za območja oskrbe Berlin 1–5 in Brandenburg 3, RBB za dodelitev frekvenc za območja oskrbe Brandenburg 1 in 2. Ker je za vsako izmed osmih območij oskrbe obstajala le ena vloga za dodelitev, je RegTP frekvence dodelil 14. oktobra 2002 v tako imenovanem postopku za vloge, druga stopnja postopka dodelitve frekvenc, razpisni postopek, ni bila potrebna⁽²⁴⁾. Ker sta bila T-Systems und RBB že operaterja analognega prizemnega omrežja in sta s tem že imela telekomunikacijsko licenco, je bil tako izpolnjen tudi ta pogoj za dodelitev frekvenc po postopku za vloge. Posledično sta oba omrežna operaterja v skladu s postopkovno uredbo plačala potrebne pristojbine za dodelitev frekvenc.

(14) V praksi T-Systems upravlja tudi z obema multipleksoma, ki sta bila dodeljena RBB. RBB und T-Systems sta sklenila sporazum, po katerem T-Systems od RBB prevzame zagotovitev, dajanje v najem in delovanje tehnične infrastrukture za oddajanje DVB-T. Sporazum je začel veljati 28. februarja 2003 z drugo fazo prehoda in je veljaven deset let. Poleg tega so T-Systems in vsi izdajatelji televizijskega programa skupine ARD sklenili „Okvirni sporazum o zagotovitvi DVB-T v Nemčiji“ (Rahmenvertrag zur DVB-T-Versorgung in Deutschland), ki T-Systems pooblašča za tehnično upravljanje omrežij DVB-T. Licence za omrežje DVB-T veljajo do konca leta 2025⁽²⁵⁾.

⁽¹⁷⁾ Zvezno ministrstvo za gospodarstvo in tehnologijo (2000): *Einführung des digitalen Rundfunks in Deutschland*, „Startszenario“, *Sachstandsbericht und Empfehlungen der Initiative „Digitaler Rundfunk“ zur Digitalisierung von Hörfunk und Fernsehen unter Berücksichtigung der Verbreitung über Kabel, Satellit und TV-Sender*.

⁽¹⁸⁾ Državna pogodba o sodelovanju med Berlinom in Brandenburgom na področju radiodifuzije z dne 29. februarja 1992 (*Staatsvertrag über die Zusammenarbeit zwischen Berlin und Brandenburg im Bereich des Rundfunks vom 29. Februar 1992*) v različici z dne 1. januarja 1999, GVBl. (Zvezni uradni list) str. 130, nazadnje spremenjeno z zakonom z dne 15. junija 2001, GVBl. (Zvezni uradni list) str. 185 („državna pogodba o medijih“ ali „MStV“).

⁽¹⁹⁾ RBB je član ARD. 1. maja 2003 sta se ORB („Ostdeutscher Rundfunk Brandenburg“) in SFB („Sender Freies Berlin“) združila v RBB.

⁽²⁰⁾ Multipleks je digitalni kanal (frekvenčni blok) za radiodifuzijo in v Berlin-Brandenburgu vsebuje štiri programska mesta.

⁽²¹⁾ 13. julija 2005 se je izvršilni organ za telekomunikacije in pošto preimenoval v zvezno agencijo za omrežje (Bundesnetzagentur).

⁽²²⁾ Uradni list RegTP št. 13/2002, akt št. 22/2002, str. 1010.

⁽²³⁾ Glej odstavek 15.

⁽²⁴⁾ Zaradi koordinacijskih težav s Poljsko RegTP ni dodelil območja oskrbe Berlin 4 (kanal 47).

⁽²⁵⁾ Uradni list RegTP št. 6/2002, akt št. 6/2002, točka 1.6.

(15) Poleg regionalno izvedenega postopka za dodelitev frekvenc za osem multipleksov za Berlin-Brandenburg so vse zvezne dežele skupaj izrazile vsedrjavno potrebo po oskrbi za multipleks, ki naj bi bil dodeljen ZDF-ju. RegTP je začel postopek dodelitve frekvenc za ta multipleks 27. novembra 2002 ⁽²⁶⁾. Ustrezen zakonodajni akt določa, da se postopek začne, četudi še ni na voljo zadostnih možnosti uporabe frekvence za območje Zvezne republike in četudi območja za dodelitev frekvenc še niso znana ⁽²⁷⁾. Zakonodajni akt poleg tega opozarja, da mora vsedrjavno potrebo uresničiti en omrežni operater. Z drugimi besedami, izdajateljji se niso mogli prijavit za upravljanje tega multipleksa le v določenih regijah. Edino podjetje, ki je predložilo ponudbo za upravljanje tega multipleksa, je bil T-Systems.

Dodelitev licenc za radiodifuzijo

(16) Opisano oddajo multipleksov omrežnim operaterjem v okviru zakona o telekomunikacijah je treba razlikovati

od oddaje programskih mest izdajateljem televizijskega programa v okviru zakona o medijih. Za oddajo programskih mest je pristojen Mabb. Ustrezen postopek dodelitve je urejen s statutom DVB-T (DVB-T Satzung) z dne 9. julija 2001 ⁽²⁸⁾. V skladu s členom 52a(1) državne pogodbe o radiodifuziji (Rundfunkstaatsvertrag) ⁽²⁹⁾ in s členom 6a(1) državne pogodbe o medijih (Medienstaatsvertrag) statut posebej določa, da je pri prvi dodelitvi digitalnih prizemnih prenosnih kapacitet treba dati prednost tistim programom, ki v Berlinu in Brandenburgju že oddajajo analogno. Tehnične prenosne zmogljivosti za te programe morajo biti enakovredne ostalim prenosnim zmogljivostim. Za zasebne skupine za radiodifuzijo, ki analogno prizemno oddajajo več kot en televizijski program, statut predvideva dodelitev celotnih multipleksov in ne le posameznih programskih mest.

Tabela 1

Obseg programov in omrežni operaterji med digitalnim prehodom

Kanal	Analogna TV	Območje oskrbe	Obseg novembra 2002	Obseg marca 2003	Obseg avgusta 2003
K 05	(TV Berlin)	Berlin 1	ARD/ZDF/ORB/SFB	TV-Bouquet	BBC World/FAB/WDR/SWR
K 07	Das Erste	Brandenburg 1	Das Erste	ARD Bouquet	ARD Bouquet
K 22	FAB		FAB	FAB	X
K 25	SAT.1	Berlin 2	SAT.1	RTL Bouquet	RTL Bouquet
K 27	ORB	Brandenburg 2	ORB	RBB Bouquet	RBB Bouquet
K 29	VOX		VOX	Erste – simultano oddajanje	X
K 33	ZDF	Po vsej državi	ZDF	ZDF Bouquet	ZDF Bouquet
K 39	SFB/B1	Berlin 3	SFB/B1	SFB/B1	Druga občila
K 41	BBC World		BBC World	BBC World	X
K 44	Pro7	Brandenburg 3	Pro7/Sat.1/RTL/RTLII	Pro7Sat.1 Bouquet	Pro7Sat.1 Bouquet
K 47	RTL II	Berlin 4	RTLII → Pro7 simultano oddajanje	ZDF – simultano oddajanje	X (ni dodeljen)
K 51			RTLII – simultano oddajanje	ORB – simultano oddajanje	X
K 56	RTL	Berlin 5	RTL	TV-Bouquet	Eurosport/Viva/DSF/9Live

Pojasnilo: kanale K 05, K 25, K 33, K 39, K 44 in K 56 upravlja T-Systems, kanala K 07 in K 27 sta bila dodeljena RBB, vendar ju v praksi upravlja prav tako T-Systems. Kanal K 47 zaradi koordinacijskih težav s Poljsko s strani RegTP ni bil dodeljen. V poševnicah je označen analogni prenos posamezne postaje v določenem času.

⁽²⁶⁾ Uradni list RegTP št. 23/2002, akt št. 36/2002, str. 1695. Kot najmanjši pogoj za oskrbo znotraj vsedrjavne potrebe po oskrbi je bil določen kanal 33 na območju Berlin-Potsdam z datumom začetka 28. februar 2003.

⁽²⁷⁾ Uradni list RegTP št. 23/2002, akt št. 36/2002, str. 1695, II. Splošno.

⁽²⁸⁾ Berlinski uradni list, str. 3538, Brandenburški uradni list/priloga, str. 1099.

⁽²⁹⁾ Staatsvertrag über den Rundfunk im vereinten Deutschland z dne 31. avgusta 1991 (državna pogodba o radiodifuziji- RStV) v različici z dne 1. julija 2002, uradni list str. 162.

(17) Skupna prenosna zmogljivost za radiodifuzijo je zajemala sedem multipleksov. Ti so bili na koncu dodeljeni na naslednji način: trije celotni multipleksi (K 07, K 27, K 33) in eno programsko mesto na četrtem multipleksu (K 05) javnopravnima televizijskima ustanovama (ARD in ZDF). Dve programski mesti na četrtem multipleksu sta bili dodeljeni izdajateljema televizijskega programa FAB (Fernsehen aus Berlin) in BBC World, ki sta že bila prisotna v analognem omrežju. Celoten multipleks je bil dodeljen dvema zasebnima skupinama za radiodifuzijo RTL-Gruppe (K 25) in ProSiebenSat.1 (K 44). Vsa ta programska mesta so bila s sklepom Mabb oddana brez javnega postopka oddaje. Preostala prenosna zmogljivost je s sklepom z dne 8. maja 2002 postala predmet razpisa za vsako programsko mesto posebej⁽³⁰⁾. Zaradi pomanjkanja primernih proslcev so bila ta programska mesta najprej brez razpisa oddana za čas enega leta naslednjim izdajateljem televizijskega programa⁽³¹⁾: Eurosport, Viva Plus, Deutsches Sportfernsehen (DSF) in SWR. Potem ko so se omenjena podjetja udeležila drugega, 16. aprila 2004 objavljenega razpisa⁽³²⁾, je bila veljavnost licence za uporabo ustreznega programskega mesta podaljšana na pet let. Preostala prenosna zmogljivost (K 39) je bila rezervirana za izdajatelje drugih oblik radiodifuzije, pri čemer naj bi preizkusili predvsem mobilni televizijski prenos (DVB-H).

Faze postopka prehoda

(18) Glede dejanske ureditve prehoda je potrebno omeniti od avgusta 1997 trajajoči pilotni projekt DVB-T, v katerem je DTAG skupaj z Mabbom in SFB poskusno upravljal omrežje DVB-T v Berlin-Brandenburgu. 1. novembra 2002 se je s pričetkom normalnega obratovanja začela prva faza prehoda, ki je vključevala dva digitalna multipleksa (K 05 in K 44), ki ju je upravljal T-Systems. 28. februarja 2003 se je prenos DVB-T zaradi prenehanja analognega oddajanja nacionalnih zasebnih televizijskih programov znatno razširil (druga faza prehoda). Ti programi so bili po le štiri mesece trajajočem simultanjem oddajanju v celoti preusmerjeni na digitalni prizemni prenos. 4. avgusta 2003 je bil ustavljen analogni prizemni prenos vseh ostalih televizijskih postaj.

B. OPIS POMOČI

(19) Predmet formalnega postopka preiskave je finančna podpora Mabb-a za prehod z analogne na digitalno televizijo. Pravna podlaga te podpore sta člen 40(1)(2) državne pogodbe o radiodifuziji in člen 8(1)(8) državne pogodbe o medijih, po katerih so bile deželne medijske ustanove, in v tem primeru Mabb, nalogo s svojim

deležem naročnine med drugim pospeševati tehnično infrastrukturo za radiodifuzijo in projekte za nove prenosne tehnike radiodifuzije. Na tej pravni podlagi je Mabb, kot je omenjeno zgoraj, sprejel Statut DVB-T in z javnimi televizijskimi ustanovami ter zasebnima skupinama za radiodifuzijo ProSiebenSat.1 in Skupino RTL sklenil sporazum o prehodu.

(20) Glavni namen podpore je po besedah Nemčije zagotovitev medijske raznolikosti v vedno bolj konvergentnem okolju, zagotovitev konkurenčnosti infrastrukture pri digitalnih prenosnih poteh, učinkovita uporaba frekvenc in razvoj novih storitev in uporab.

(21) Mabb je z zasebnima skupinama za radiodifuzijo ProSiebenSat.1 in Skupino RTL sklenil pogodbi z naslednjimi bistvenimi točkami glede podpore⁽³³⁾:

(a) Mabb vsaki od skupin za radiodifuzijo za dobo sedmih let dodeli multipleks s štirimi programskimi mesti.

(b) Skupini za radiodifuzijo se obvežeta, da bosta od 1. marca 2003 svoje glavne televizijske programe pet let oddajali digitalno prizemno, ne glede na dejanski doseg.

(c) Mabb dodeli obema skupinama za radiodifuzijo denarno pomoč za stroške oddajanja digitalnega prizemnega prenosa. Za Skupino RTL znaša pomoč 265 000 EUR letno oziroma 66 250 EUR za vsako programsko mesto. Za ProSiebenSat.1 znaša pomoč 330 000 EUR letno oziroma 82 500 EUR za vsako programsko mesto. Pomoč se začne izplačevati 1. marca 2003 in traja pet let. Če omrežni operater zmanjša ali zviša stroške oddajanja, Mabb praviloma krije polovico razlike, tj. polovico zvišanja ali znižanja stroškov.

(d) V dogovorih s Skupino ProSiebenSat.1 je bil upoštevan dejavnik, povezan z dosegom⁽³⁴⁾. Podpora v višini 330 000 EUR letno se po preteku prvih dveh let za nadaljnja tri leta zmanjša na 250 000 EUR letno, če na območju sprejema digitalni prizemni doseg zajema več kot 200 000 gospodinjstev.

⁽³⁰⁾ Berlinski uradni list št. 25 z dne 24.5.2002, str. 1875.

⁽³¹⁾ Ta postopek je pojasnjen v členu 28(5) državne pogodbe o medijih. Primerjaj npr. pogodbo med DSF in Mabb. Prenos 9Live znotraj istega multipleksa (K 56) je zgolj preizkusnega značaja na pobudo omrežnega operaterja T-Systems.

⁽³²⁾ Berlinski uradni list z dne 16. aprila 2004.

⁽³³⁾ Pogodba s Skupino RTL je bila podpisana 3. junija 2003, pogodba s ProSiebenSat.1 pa 4. decembra 2003.

⁽³⁴⁾ Zvezna vlada je navedla, da so stroški oddajanja za ProSiebenSat.1 višji od tistih, ki jih ima Skupina RTL. Številke, ki jih je 24. maja 2005 predložil T-Systems, kažejo, da so bili v letih 2003 in 2004 stroški prenosa multipleksa ProSiebenSat.1 nižji od stroškov multipleksa RTL-a.

- (22) Po podatkih Nemčije znaša podpora približno tretjino zneska, ki ga morata skupini za radiodifuzijo plačati omrežnemu operaterju za oddajanje. Podpora je izračunana tako, da je znesek, ki ga morata skupini plačati omrežnemu operaterju za multipleks, enak prejšnjemu znesku za analogni kanal. Podpora v višini tretjine stroškov digitalnega prenosa tako odraža dejstvo, da je prenos multipleksa okoli 50 % dražji od prenosa analognega kanala. Prav na tem mestu pa Komisija opozarja, da je potrebno upoštevati, da ima multipleks štirikrat večjo prenosno zmogljivost kot analogni kanal, tj. štiri programska mesta namesto zgolj enega.
- (23) Mabb je podobni pogodbi sklenil s FAB in BBC World, ki sta pred prehodom prav tako oddajala analogno prizemno in tako imela pravico do programskega mesta v omrežju DVB-T⁽³⁵⁾. Tudi v tem primeru je Mabb izdajateljema dodelil denarno pomoč za stroške oddajanja za dobo pet let. Pomoč znaša tretjino zneska, plačanega omrežnemu operaterju. Podlaga za izračun zneska pomoči je račun omrežnega operaterja. Pomoč znaša največ 68 167 EUR letno.
- (24) S izdajatelji televizijskega programa, ki do prehoda niso oddajali prizemno, to so Eurosport, Viva plus in DSF, je Mabb sklenil tretjo vrsto pogodbe⁽³⁶⁾. Tem izdajateljem so bila s 1. avgustom 2003 dodeljena programska mesta za dobo le enega leta. Med tem časom je Mabb vsakemu izmed izdajateljem dodelil pomoč v višini 65 000 EUR. Če se stroški oddajanja omrežnega operaterja in s tem zneski, ki jih morajo izdajatelji televizijskega programa plačati omrežnemu operaterju, zmanjšajo, se ustrezno zmanjša tudi znesek pomoči. Zvišanje pomoči ni predvideno. Po drugem javnem razpisu za programska mesta s strani Mabb-a dne 16. aprila 2004 so bile licence za oddajanje DVB-T in pomoč podaljšani na dobo pet let.
- (25) V svojem odgovoru na odločbo o sprožitvi postopka je zvezna vlada navedla, da letna pomoč za programska mesta za vsakega izmed omenjenih izdajateljev televizijskega programa trenutno znaša okoli 60 000 EUR. V primeru obeh skupin za radiodifuzijo RTL in ProSiebenSat.1 znaša skupna pomoč 240 000 EUR letno na
- skupino. V odgovoru na naknadno zahtevo po informacijah je zvezna vlada te podatke popravila. Javno financiranje se dejansko ujema z zneski, razvidnimi iz pogodb, sklenjenih s posameznimi izdajatelji televizijskega programa. Mabb je v prvem polnem letu pomoči, leta 2004, zasebnim izdajateljem televizijskega programa dodelil naslednje zneske: Skupini ProSiebenSat.1 330 000 EUR, Skupini RTL 265 000 EUR, FAB in BBC World po 68 167 EUR ter DSF, Eurosportu in Viva Plus po 65 000 EUR. Na podlagi teh podatkov znaša skupni znesek pomoči, ki ga je Mabb namenil zasebnim televizijskim postajam, okoli 4 mio EUR. Do zdaj je Mabb že izplačal približno polovico tega zneska.
- (26) Kot je razvidno iz sporazumov med Mabb in posameznimi televizijskimi postajami, postaje omrežnemu operaterju za prenos svojih programov v omrežju DVB-T plačujejo določen znesek. V skladu s prvotnim javnim razpisom (A.6) Mabb-a za programska mesta ta plačila ureja RegTP⁽³⁷⁾. V skladu z nemškim zakonom o telekomunikacijah (v nadaljevanju TKG) z dne 22. junija 2004 je potrebno ugotoviti, ali ima omrežni operater pomembno tržno moč, preden lahko RegTP naloži ukrepe za urejanje plačila (členi 10–13 TKG). Glede omrežja DVB-T pa RegTP do zdaj še ni opredelil ustreznih trgov in zato pomembna tržna moč, potrebna za urejanje plačil, še ni bila določena.
- (27) Ureditev plačil bi morala pri veliki tržni moči omrežnega operaterja v skladu s členi 30–33 TKG slediti načelu upoštevanja stroškov učinkovitega zagotavljanja storitev. T-Systems je navedel, da je njegovo oblikovanje cen podvrženo temu načelu, čeprav to še ni zakonsko obvezno.
- (28) Mabb pomoč za stroške oddajanja zasebnim televizijskim postajam financira iz svojega proračuna. Proračun Mabb-a se v veliki meri financira iz deleža v višini dveh odstotkov prihodkov iz RTV-naročnine na območju Berlina in Brandenburga (v skladu s členom 40 državne pogodbe o radiodifuziji in s členom 15 državne pogodbe o medijih).

⁽³⁵⁾ Pogodbi s FAB sta bili podpisani 2. junija 2003 in 22. avgusta 2003, pogodba z BBC World je bila podpisana 2. decembra 2003.

⁽³⁶⁾ Na pobudo omrežnega operaterja T-Systems in s privolitvijo Mabb-a je prenos 9Live v istem multipleksu le poskusen. Do zdaj 9Live ni bila formalno dodeljena nobena zmogljivost niti ni prejel nobene denarne pomoči s strani Mabb-a.

⁽³⁷⁾ Berlinski uradni list št. 25 z dne 24. maja 2002, str. 1875 in Berlinski uradni list z dne 16. aprila 2004.

(29) Mabb dodeljuje opisano pomoč le zasebnim izdajateljem televizijskega programa. Javnopravne televizijske ustanove financirajo stroške prenosa DVB-T iz svojih prihodkov iz naslova naročnine. Po poročilih KEF je ARD v obdobju med 2001 in 2004 za DVB-T po vsej državi skupaj porabil 43,9 mio. EUR, ZDF pa skupaj 35,6 mio. EUR⁽³⁸⁾. Poročila KEF ne ponujajo regionalne razdelitve. Treba pa je izhajati iz dejstva, da je bil velik delež teh sredstev namenjen prenosu DVB-T v Berlin-Brandenburgu, saj je bil v tistem času to prvi in najdlje trajajoči projekt DVB-T v Nemčiji. Začetku prenosa DVB-T v Berlin-Brandenburgu 1. novembra 2002 so sledili začetki prenosa v Severnem Porenju-Vestfaliji (še 24. maja 2004) ter v drugi polovici leta 2004 na območju Ren/Majna in v severni Nemčiji.

C. RAZLOGI ZA SPROŽITEV FORMALNEGA POSTOPKA PREISKAVE

- (30) V svoji odločbi o sprožitvi postopka je Komisija najprej navedla, da opisani ukrep očitno izpolnjuje vsa merila iz člena 87(1) Pogodbe ES in ga je zato mogoče opredeliti kot državno pomoč. Komisija je razlikovala predvsem med dvema vrstama možnih upravičencev, zasebnimi televizijskimi postajami kot neposrednimi upravičenci in omrežnim operaterjem T-Systems kot posrednim upravičencem.
- (31) Komisija je izrazila tudi dvom glede združljivosti pomoči s Pogodbo ES. Očitno niso bile izpolnjene niti izjeme od splošne prepovedi pomoči po členu 87(2) niti izjeme po členu 87(3)(c) Pogodbe ES. Kot posebej problematično je Komisija izpostavila dejstvo, da naj bi pomoč kršila zapoved tehnološke nevtralnosti. Nadalje je Komisija postavila vprašanje, ali je pomoč mogoče označiti kot odškodnino za storitev splošnega gospodarskega interesa.
- (32) Komisija je sprožila formalni postopek preiskave, da bi Nemčiji in zainteresiranim strankam omogočila, da predložijo svoje pripombe gledečasne ocene Komisije v zvezi z opisanim ukrepom in da Komisiji predložijo ustrezne informacije.

III. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANK

- (33) NSAB je predložil dve pripombi, s katerima je v splošnem podprl oceno, ki jih je Komisija zapisala v odločbi o sprožitvi postopka. NSAB se pridružuje mnenju, da ukrep predstavlja državno pomoč, za katero ni mogoče uveljavljati nobene izjeme od pravil. NSAB posebej poudarja značaj ukrepa, ki ni tehnološko nevtralen, kot tudi negativne konkurenčne vplive na operaterje kablinskih in satelitskih omrežij, ki jih je povzročilo posredno financiranje T-Systems.
- (34) Stališče ProSiebenSat.1 poudarja pomen pomoči za uspeh digitalnega prehoda z vidika podjetja. Brez pomoči bi ProSiebenSat.1 ukinil prizemni prenos v Berlin-Brandenburgu brez nadomestila. Poleg tega je prehod spremljalo tveganje, da bi se prizemni doseg zmanjšal in tako prizadel financiranje zasebnih izdajateljev televizijskega programa iz prihodkov iz oglaševanja. ProSiebenSat.1 poleg tega opozarja, da je bila pri prehodu udeležba velikih zasebnih skupin za radiodifuzijo ob javnopravnih televizijskih ustanovah nujna za doseganje zadostne podpore pri potrošnikih. ProSiebenSat.1 tudi navaja, da so bile s pomočjo dodeljene ugodnosti prenesene na omrežnega operaterja T-Systems, in sicer kot plačilo za prenos. Nazadnje ProSiebenSat.1 navaja, da podpora Mabb-a zmanjšuje konkurenčno prednost javnopravnih televizijskih ustanov, katerim je bila za uvedbo DVB-T dodeljena precejšnja vsota iz naslova RTV-naročnine.
- (35) ECCA je v pripombah na splošno podprl oceno, ki jo je v odločbi o sprožitvi postopka navedla Komisija. ECCA še posebej opozarja na dejstvo, da opisani ukrep zapostavlja operaterje drugih prenosnih poti, ki se financirajo izključno s kapitalskimi trgi.
- (36) ESOA v svojih pripombah podpira tudi oceno, ki jo je Komisija podala v odločbi o sprožitvi postopka, da opisani ukrep predstavlja državno pomoč, ki ni združljiva s Pogodbo ES. ESOA poleg tega poudarja, da so bili sateliti v marsičem ugodnejša in bolj tržno usmerjena oblika radiodifuzijskega prenosa kot digitalni prizemni prenos.
- (37) DTAG je posredoval pripombe, v katerih izrazil dvom o tem, da pomoč s strani Mabb-a predstavlja državna sredstva in s tem državno pomoč. DTAG nadalje navaja, da T-Systems ni mogoče označiti kot posredno upravičeno podjetje. T-Systems je za prenos DVB-T prejel ustrezno plačilo in pridobil frekvence na javnem in preglednem razpisu. Pomoč bi bilo treba obravnavati kot finančno nadomestilo zasebnim televizijskim postajam za opravljanje storitev, ki so v javnem interesu. Ti so se odpovedali analognemu prizemnemu prenosu in ga zamenjali s prenosom DVB-T. S tem je izključen tudi obstoj posredne pomoči za T-Systems. Nazadnje je DTAG zanikal, da je prišlo do kakršnega koli izkrivljanja konkurence med prizemno, kablensko in satelitsko prenosno potjo, saj te tri prenosne poti z vidika potrošnika medsebojno niso zamenljive.

⁽³⁸⁾ 14. poročilo Komisije za določitev finančnih potreb televizijskih postaj, str. 99 in str. 107.

- (38) Komisija ugotavlja, da so ostale pripombe prispele po predvidenem roku enega meseca in da zainteresirane stranke niso zaprosile za podaljšanje roka. Ker pa so te pripombe prispevale k popolnejši predstavi o obliki in učinku zadevnega ukrepa, so v nadaljevanju navedene zaradi ohranitve kar največje preglednosti. Vse pripombe in informacije so bile posredovane Nemčiji, ki je tako imela možnost, da posreduje svoje pripombe.
- (39) Deutscher Kabelverband je v svojih pripombah izrazil mnenje, da ukrep predstavlja enostransko pomoč DVB-T z javnimi sredstvi, kar je vodilo k hudemu izkrivljanju konkurence med konkurenčnimi omrežnimi infrastrukturalami. Izgradnja omrežja DVB-T je bila brez finančnega tveganja za omrežnega operaterja, saj je bila udeležba zasebnih izdajateljev televizijskega programa zagotovljena zaradi finančne podpore. Deutscher Kabelverband tudi navaja, da niti razpisa za omrežje DVB-T s strani RegTP niti razpisa za licence za radiodifuzijo s strani Mabb-a ni mogoče označiti kot javnega in preglednega. Združenje poleg tega izraža dvom o tem, ali je bila pomoč nujna, saj so imeli udeleženci na trgu lastni interes za prehod oziroma so imeli poleg pomoči na voljo tudi druge možnosti. Združenje navaja, da pomoč ni ustrezna, saj ni bila izračunana glede na dejanske stroške izdajatelja.
- (40) Podobnega mnenja je tudi ANGA, ki prav tako opozarja na premajhno preglednost javnih razpisov na ravni upravljanja omrežja in licenc za radiodifuzijo. Opozoril je tudi na lastni interes omrežnega operaterja in izdajateljev televizijskega programa za digitalni prizemni prenos. ANGA nadalje poudarja ciljno naravnost DVB-T-ja proti kabelskemu prenosu in ugovarja argumentom, ki so DVB-T opravičevali kot sredstvo za zagotavljanje raznolikosti mnenj oziroma zagovarjali socialno-politične razloge. ANGA je trdil, da bi dvig naročnine lahko predstavljal alternativo podpori.
- (41) Kabel BW navaja, da je pomoč, ki jo je Mabb dodelil DVB-T-ju, vodila k izkrivljanju konkurence v škodo satelitskih in kabelskih storitev. S pomočjo analitičnega stroškovnega modela je Kabel BW poskušal dokazati, da podpora za omrežje DVB-T v Berlin-Brandenburgu ne bi bila potrebna, saj so sredstva iz naslova naročnin omrežnega operaterja zadostovala za pokritje stroškov digitalnega prizemnega prenosa. Kabel BW iz tega sklepa, da nadomestilo v obliki pomoči s strani Mabb-a ni bilo nujno, zlasti če je bila izgradnja omrežja DVB-T označena kot storitev splošnega gospodarskega interesa.
- Mabb-a, ne predstavlja državne pomoči po členu 87(1) Pogodbe ES. Prvič, pomoč ne izvira iz državnih sredstev, saj sredstva niso bila pod državnim nadzorom, temveč je Mabb samostojno odločal o njihovi porabi. Drugič, pomoč ni bila dodeljena določenim upravičencem. To se je zgodilo ne le v primeru zasebnih izdajateljev televizijskega programa kot neposrednih upravičencev, temveč tudi v primeru omrežnega operaterja kot posrednega upravičenca, saj je bila pomoč za zadevna podjetja rezultat javnega in preglednega razpisnega postopka. Tako je pomoč za določeno podjetje izključena. Tretjič, Nemčija navaja, da pomoč ne izkrivlja konkurence. Na ravni izdajateljev televizijskega programa digitalni prehod povečuje konkurenco, saj so zdaj na voljo zmogljivosti za dodatne programe. Na ravni omrežnega operaterja ne obstaja zadostna zamenljivost različnih prenosnih poti, kar bi bilo nujno za izkrivljanje konkurence.
- (43) Če bi Komisija zadevni ukrep opredelila kot državno pomoč, bi zvezna vlada uveljavljala združljivost ukrepa s Pogodbo ES v skladu s členom 87(3)(c), členom 87(3)(d) ali členom 86(2) Pogodbe ES.
- (44) V skladu s členom 87(3)(c) ukrep doprinaša k razvoju sektorja radiodifuzije, saj DVB-T omogoča prenos več televizijskim postajam in spodbuja razvoj novih storitev, kot so interaktivne televizijske storitve ali mobilni in prenosni sprejem. Poleg tega pomoč pospešuje medijsko raznolikost, konkurenco med različnimi digitalnimi prenosnimi potmi in učinkovito uporabo frekvenc. Nemčija poleg tega trdi, da je pomoč v obstoječi obliki nujna in ustrezna, saj tržne sile same ne bi zadoščale za izvedbo prehoda, ukrep pa predstavlja razmeroma majhno spodbudo.
- (45) Na podlagi člena 87(3)(d) Pogodbe ES je Nemčija trdila, da je zadevni ukrep mogoče opravičiti kot pomoč za pospeševanje kulture in da pomoč služi oblikovanju pluralnega sistema radiodifuzije in zato spada v kulturno pristojnost države članice.
- (46) Nemčija tudi navaja, da predstavlja oddajanje televizijskih programov prek DVB-T storitev splošnega gospodarskega interesa in da je pomoč v skladu s členom 86(2) Pogodbe mogoče odobriti. Zasebnim izdajateljem televizijskega programa je bilo s pogodbami z Mabbom o dodelitvi zmogljivosti in pomoči zaupano zagotavljanje storitev, in sicer „udeležbe pri digitalnem prehodu in oddajanju programov po digitalni prizemni prenosni poti“. Brez pomoči zasebni izdajatelji televizijskega programa ne bi bili pripravljeni oddajati v omrežju DVB-T, kar bi postavilo pod vprašaj preživetje te prenosne poti, katere ohranitev je v javnem interesu.

IV. PRIPOMBE ZVEZNE REPUBLIKE NEMČIJE

- (42) Nemčija je v pripombah glede odločbe o sprožitvi postopka izrazila mnenje, da pomoč, dodeljena s strani

(47) V odgovoru na pripombe zainteresiranih strank Nemčija opozarja na dejstvo, da se pri reguliranju infrastrukture v skladu z Direktivo 2002/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (okvirna direktiva) ⁽³⁹⁾ praviloma izhaja iz različnih trgov za kabelsko, satelitsko in prizemno radiodifuzijo. Operaterji teh omrežij zaenkrat še niso predložili dokazila o dejanski škodi za kabelsko in satelitsko radiodifuzijo zaradi digitalnega prehoda v Berlin-Brandenburgu. Noben izdajatelj televizijskega programa doslej še ni prenehal oddajati prek satelita, ker Mabb podpira prehod na DVB-T. Po drugi strani pa zvezna vlada navaja, da želi s tem ukrepom zagotoviti na infrastrukturi temelječo konkurenčnost, ki bo sposobna preživeti in od katere je – kot v širokopasovnem sektorju – mogoče pričakovati pozitiven vpliv.

(48) V odgovoru na nadaljnje pripombe zainteresiranih strank Nemčija zavrača predvsem dokaze, ki izražajo dvom glede javnosti in preglednosti razpisa za dodelitev frekvenc. Poleg tega Nemčija oporeka podatkom o potrošnikih, ki so jih predložili kabelski operaterji in ki kažejo na negativne vplive na konkurenco zaradi zagona DVB-T. Nasprotno Nemčija poudarja močan konkurenčni položaj kabelskih operaterjev.

V. PRAVNA PRESOJA

V.1 Državna pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES

(49) Komisija je preverila, ali je ukrep mogoče obravnavati kot državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES, po katerem je „vsaka pomoč ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva s skupnim trgovom, v kolikor negativno vpliva na trgovino med državami članicami.“

Državna sredstva

(50) V odločbi o sprožitvi postopka Komisija ugotavlja, da prednosti, ki jih je zagotovila s strani države imenovana ali postavljena zasebna ali javna ustanova, spadajo v področje uporabe člena 87(1) Pogodbe ES ⁽⁴⁰⁾. Nadalje navaja, da je Mabb mogoče obravnavati kot s strani države imenovano ali postavljeno javno ustanovo, ki izvaja javno nalogo, in da je prednosti, ki jih dodeli ta

ustanova, mogoče označiti kor državna sredstva v smislu člena 87(1) Pogodbe ES ⁽⁴¹⁾.

(51) Nemčija je odgovorila, da je ukrep mogoče obravnavati kot državna sredstva le takrat, ko le-ta obremeni državni proračun. Ker pomoč ne predstavlja finančne obremenitve za proračuna dežel Berlin in Brandenburg, temveč se financira iz RTV-naročnine, pomoč ne izhaja iz državnih sredstev. Poleg tega se je Mabb na lastno odgovornost in v skladu s svojo od države neodvisno organizacijsko strukturo odločil, kateri ukrepi so potrebni za pospeševanje digitalnega prehoda. Neposredni vpliv države torej ne obstaja.

(52) Po mnenju Komisije so bila sredstva, ki jih je dodelil Mabb, posredno dodeljena iz državnih sredstev, zato jih je mogoče pripisati državi. Sredstva se financirajo iz proračuna Mabb-a. Ne glede na to, ali je nemško naročnino, iz katere se financira proračun Mabb-a, mogoče obravnavati kot državna sredstva ali ne, je potrebno ta sredstva obravnavati kot državna sredstva od trenutka, ko se stečejo v proračun Mabb-a. Dejstvo, da so ta sredstva prejeli zasebniki, kot trdi Nemčija, v nobenem primeru ne spodbija ugotovitve, da je proračun Mabb-a mogoče označiti kot državna sredstva. Podobno veljajo davki, ki jih država pobere od zasebnikov, za državna sredstva. Stroški, ki so pri Mabb-u nastali zaradi dajanja prednosti, predstavljajo obremenitev za proračun Mabb-a.

(53) Poleg tega je Mabb javna ustanova, ki je bila ustanovljena z državno pogodbo o medijih med deželama Berlin in Brandenburg. Pogodba opredeljuje organizacijsko strukturo Mabb-a in mu dodeljuje široko paleto javnih nalog na področju upravljanja radiodifuzije in frekvenc. Poleg tega je Mabb podrejen državnemu pravnemu nadzoru, ki ga izvajata deželni vladi Brandenburga in Berlina ⁽⁴²⁾, letni proračun pa je pod nadzorom Računskega sodišča dežele Berlin ⁽⁴³⁾. Pomembna javna naloga v zadevnem primeru je določena v državni pogodbi o medijih in v državni pogodbi o radiodifuziji. Opisana je kot pospeševanje tehnične infrastrukture za oskrbo z radiodifuzijo in projektov za nove tehnike prenosa radiodifuzije ⁽⁴⁴⁾. Glede digitalnega prehoda državna pogodba o medijih Mabb-u daje nalogo, da nadzoruje ta digitalni prehod

⁽³⁹⁾ UL L 108, 24.4. 2002, str. 33.

⁽⁴⁰⁾ Glej sodbo Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 12. decembra 1996 v zadevi T-358/94, *Air France proti Komisiji*, [1996] Recueil, str. II-2109 in sodbo Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi C-482/99, *France proti Komisiji, Stardust Marine* [2002] Recueil, str. I-4397.

⁽⁴¹⁾ Državna pogodba o medijih, zlasti člena 7 in 8.

⁽⁴²⁾ Državna pogodba o medijih, člen 18.

⁽⁴³⁾ Državna pogodba o medijih, člen 17.

⁽⁴⁴⁾ Glej odstavek 19.

in s statutom določi potrebne ukrepe⁽⁴⁵⁾. Tako ima Mabb pravico določiti posebna pravila za oddajo digitalnih prizemnih frekvenc. Ima torej pravico sklepati pogodbe, v katerih je določen razvoj digitalnih tehnologij in celotna televizijska ponudba⁽⁴⁶⁾. Mabb se je skliceval na te določbe državne pogodbe o medijih, ko je dne 9. julija 2001 sprejel Statut DVB-T, ko je 13. februarja 2002 z več izdajatelji televizijskega programa po prizemni prenosni poti sklenil sporazume o prehodu in ko je leta 2003 s posameznimi zasebnimi izdajatelji televizijskega programa sklenil sporazume o njihovih licencah za DVB-T ter ustrezni podpori. Komisija je zato mnenja, da je obravnavane ukrepe mogoče pripisati državi.

- (54) Zakonodajca Skupnosti ne more dovoliti, da se določbam o državni pomoči izogne z ustanovitvijo neodvisnih ustanov, na katere se prenese dodeljevanje pomoči⁽⁴⁷⁾. Čeprav državna pogodba o medijih dopušča določeno stopnjo neodvisnosti, so javne naloge, ki jih mora Mabb izvesti, jasno opredeljene, pogodba pa mu dovoljuje omejeno presojo pri uporabi proračunskih sredstev. Mabb-ova neodvisnost ne izključuje možnosti, da njegove dejavnosti in predvsem uporabo finančnih sredstev vodijo politični in ne zgolj gospodarski interesi. Pomanjkanje gospodarskih interesov je v tem primeru razvidno iz dejstva, da je bila pomoč dodeljena v obliki nepovratnih sredstev, od katerih Mabb ni imel neposredne koristi.

Gospodarska prednost

- (55) V odločbi o sprožitvi postopka je Komisija zastopala stališče, da ukrep koristi dvema skupinama upravičencev. Prvič, zasebnim izdajateljem televizijskega programa kot neposrednim upravičencem in drugič, operaterju omrežja DVB-T T-Systems kot posrednemu upravičencu.
- (56) Na ravni televizijskih postaj krije subvencija, dodeljena s strani Mabb-a za obdobje petih let, del stroškov oddajanja zasebnih izdajateljev televizijskega programa v omrežju DVB-T. Podpora jih torej razbremeni izdatkov, ki so del njihovih običajnih operativnih stroškov.
- (57) Nemčija je vztrajala, da je na subvencijo Mabb-a potrebno gledati kot na odškodnino za to, da so se izdajatelji televizijskega programa odpovedali svojim do tedaj analognim prizemnim licencam, in da subvencija za njih ne predstavlja prednosti. Vendar pa vrsta razlogov govori proti tej utemeljitvi.

- (58) Prvič, subvencija nikakor ne upošteva preostale veljavnosti različnih analognih prizemnih licenc. Dejansko je bila subvencija dodeljena tudi televizijskim postajam, ki prej niso bile prisotne v prizemnem omrežju⁽⁴⁸⁾ ali katerih licenca je potekla malo pred analogno ukinitvijo 28. februarja 2003⁽⁴⁹⁾. V sporazumih z zasebnimi izdajatelji televizijskega programa je subvencija v vsakem primeru vezana izključno in izrecno na stroške oddajanja v novem omrežju DVB-T in ne na opustitev analognih prizemnih licenc.
- (59) Drugič, ker je bil prehod načrtovan več let vnaprej, bi lahko Mabb veljavnost analognih prizemnih licenc omejil na datum prehoda in se tako izognil morebitnim zahtevam za odškodnino s strani zasebnih televizijskih postaj. Takšen je bil postopek na primer na Bavarskem in v Združenem kraljestvu.
- (60) Tretjič, zasebne televizijske postaje, ki so bile prisotne v analognem prizemnem omrežju, so za analogno ukinitve prejele odškodnino – če ne v celoti, pa vsaj delno – tako, da so jim bila dodeljena programska mesta v DVB-T. Skupina RTL in ProSiebenSat.1 sta dejansko dobila več programskih mest, kot sta jih imela v analognem prizemnem omrežju.
- (61) Četrtič, glede stroškov oddajanja je potrebno pripomniti, da subvencija ni namenjena začasni podpori za lažji prehod med fazo simultane oddajanja (ki je pri zasebnih izdajateljih trajala le štiri mesece), temveč traja še pet let po prehodu. Poleg tega so stroški oddajanja za programsko mesto v DVB-T nižji od stroškov analognega oddajanja, tako da izdajatelji televizijskega programa pri prehodu na DVB-T pri programskem mestu celo brez subvencije prihranijo pri stroških.
- (62) Na ravni omrežja marsikaj kaže na to, da omrežni operater T-Systems iz subvencije Mabb-a prejema neposredno prednost⁽⁵⁰⁾. V skladu s sporazumi med Mabb-om in zasebnimi televizijskimi postajami – katerih sestavni del je finančna podpora – ima T-Systems zagotovilo, da bosta zlasti oba največja zasebna izdajatelja televizijskega programa v Nemčiji, ki pobereta okoli 90 odstotkov celotnega prihodka iz oglaševanja in imata skoraj 50-odstotno gledanost⁽⁵¹⁾, pet let uporabljala omrežje DVB-T. Zagotovljena udeležba zasebnih nemških televizijskih postaj je torej za T-Systems pomembna kot zagotovilo za prihodke.

⁽⁴⁵⁾ Državna pogodba o medijih, člen 46(3).

⁽⁴⁶⁾ Državna pogodba o medijih, člen 46(4).

⁽⁴⁷⁾ Zadeva C-482/99, odstavek 23 in v njem omenjene reference.

⁽⁴⁸⁾ To velja na primer za DSF, Eurosport in Viva Plus kot tudi za kanale Super RTL, N24 in Kabel 1, ki se uvrščajo med doslej v analognem zemeljskem omrežju zastopane izdajatelje televizijskega programa.

⁽⁴⁹⁾ Analogna prizemna licenca RTL-a II je potekla 30. septembra 2002, licenca ProSieben pa 28. novembra 2002.

⁽⁵⁰⁾ Čeprav RBB zgradi del omrežja DVB-T (dva multipleksa), ga ni mogoče označiti kot upravičenca, saj ta multipleksa navsezadnje uporabljajo javnopravne televizijske ustanove, ki ne prejemajo subvencij s strani Mabb-a.

⁽⁵¹⁾ Media Perspektiven, Basisdaten: Daten zur Mediensituation in Deutschland 2004, str. 11 in 18, AGF/GfK Fernsehforschung in I-Punkt Deutschland, Nielsen Media Research.

(63) V primerjavi s stanjem brez dodeljene subvencije bi T-Systems zasebnim televizijskim postajam lahko zaračunal višje cene za oddajanje kot pod normalnimi tržnimi pogoji⁽⁵²⁾ in se morebiti izognil zaračunavanju končnim uporabnikom (naročnina) za dostop do DVB-T, kot se je to zgodilo na Nizozemskem in Švedskem. Vendar ni mogoče določiti, v kolikšni meri plačila za oddajanje, ki jih T-Systems zaračunava in ki niso urejena, presegajo tržne cene. Zato tudi ni mogoče določiti cene, ki bi jo bile v odsotnosti pomoči pripravljene plačati zasebne televizijske postaje, ter tako določiti, ali je prišlo do prenosa državnih sredstev.

Izkrivljanje konkurence

Dodelitev licenc za omrežje in radiodifuzijo

(64) Nemčija trdi, da ukrep ne izkrivlja konkurence, saj ne daje selektivne prednosti niti zasebnim televizijskim postajam niti omrežnemu operaterju T-Systems, ker so bile licence dodeljene z javnim in preglednim razpisnim postopkom. Načelno bi lahko vsaka televizijska postaja ali omrežni operater koristil to pomoč, zato ukrepa ni mogoče označiti kot selektivnega. Zlasti v primeru neposrednih upravičencev bi ukrep moral biti selektiven, da bi ga bilo mogoče obravnavati kot pomoč.

(65) Komisija dvomi, da sta bila razpisna postopka pripravljena tako, da bi bila selektivna gospodarska prednost subvencije Mabb-a zmanjšana na najmanjšo možno mero oziroma ukinjena in tako zadostna za preprečitev izkrivljanja konkurence.

(66) Na ravni televizijskih postaj je bila večina licenc dodeljena brez kakršnega koli razpisnega postopka. Od skupno štirinajst programskih mest DVB-T, ki so bila rezervirana za zasebne televizijske postaje in za katera je bila predvidena subvencija Mabb-a, jih je Mabb oddal deset brez razpisnega postopka. Odločilno pri neposredni dodelitvi teh programskih mest je bilo, da so bile posamezne televizijske postaje (Skupina RTL, ProSiebenSat.1, BBC World in FAB) že prisotne v analognem prizemnem omrežju⁽⁵³⁾. V nasprotju s trditvami Nemčije v primeru teh televizijskih postaj ni bilo nobenega razpisnega postopka, ki bi morda lahko ukinil selektivno prednost, ki je bila dodeljena s strani Mabb-a.

⁽⁵²⁾ Pri tem je treba poudariti, da oblikovanje cen T-Systems-a v omrežju DVB-T ni urejeno, saj RegTP trga za radiodifuzne storitve prenosa v okviru novega regulativnega okvira za elektronska komunikacijska omrežja in storitve še ni analiziral, po katerem je to „trg 18“: radiodifuzne storitve prenosa za zagotovitev radiodifuznih vsebin končnim uporabnikom. Glej Priporočilo Komisije 2003/311/ES z dne 11. februarja 2003.

⁽⁵³⁾ Državna pogodba o medijih, člen 6a.

(67) Za preostale, zasebnim televizijskim postajam namenjene prenosne zmogljivosti, je Mabb 8. maja 2002 odprl prvi javni razpis in 16. aprila 2004 drugi javni razpis⁽⁵⁴⁾. Čeprav ima podeljevanje licenc z razpisnim postopkom načeloma prednost pred neposrednim podeljevanjem, je Komisija mnenja, da iz različnih razlogov ni mogoče sklepati, da bi razpisna postopka v obravnavanem primeru lahko omejila gospodarsko prednost podpore Mabb-a na najmanjšo možno mero ali da bi jo lahko celo ukinila in tako preprečila izkrivljanje konkurence. Nobeden izmed javnih razpisov ne vsebuje zavezujoče obljube, da bo Mabb subvencioniral stroške oddajanja. V prvem razpisu je bilo izrecno navedeno, da bo podpora odvisna od različnih, z izgradnjo omrežja povezanih pogojev. Poleg tega razpisa nista vsebovala nobenih namigov glede možne višine zneska pomoči. V posameznih pogojih razpisa je bilo zgolj omenjeno, da bodo letni stroški oddajanja za programsko mesto predvidoma znašali med 150 000 EUR in 200 000 EUR. Zato po mnenju Komisije razpisna postopka nista bila dovolj pregledna za zagotovitev, da bo prednost, izhajajoča iz Mabb-ove subvencije, zadostno upoštevana v ponudbah televizijskih postaj, ali za izključitev vsakršne selektivnosti⁽⁵⁵⁾.

(68) Na ravni omrežja je RegTP 10. julija 2002 sprožil prvi postopek za dodelitev frekvenc za osem regionalnih multipleksov in 27. novembra 2002 drugi postopek za nacionalni multipleks⁽⁵⁶⁾. Ta postopka po mnenju Komisije nista zadoščala za izključitev morebitne, s subvencijo Mabb-a dodeljene gospodarske prednosti za omrežnega operaterja T-Systems, in sta zato lahko izkrivljala konkurenco:

(a) Prvič, razpisni pogoji niso omenjali finančne podpore v korist televizijskih postaj, ki jo je dodelil Mabb za uporabo omrežja DVB-T: nadalje natančna višina zneska podpore v času objave javnega razpisa sploh ni bila določena. Ker so bili izdajatelji glede obstoja pomoči v nejasnosti, niso mogli oddati ustrezno višje ali boljše ponudbe za licenco. Utemeljivte nemške zvezne vlade, da bi izdajatelji obstoj načrtovane finančne podpore Mabb-a lahko izpeljali iz sporazuma o prehodu, podpisanega 13. februarja 2002, ni mogoče sprejeti. V sporazumu o prehodu ni bilo navedeno, kako bo Mabb podprl izgradnjo omrežja DVB-T, prav tako sporazum ne vsebuje namiga o višini takšne pomoči.

⁽⁵⁴⁾ Glej odstavka 16 in 17.

⁽⁵⁵⁾ Pri popolnoma preglednem in javnem razpisnem postopku bi bilo od televizijskih postaj, ki bi oddale ponudbe, mogoče pričakovati, da del ali vso prednost, izhajajočo iz subvencije, prenesejo na višjo ali kakovostnejšo ponudbo za licenco.

⁽⁵⁶⁾ Glej odstavke 13–15.

- (b) Drugič, T-Systems je bil kot operater in lastnik analognega prizemnega omrežja ter kot udeleženec prejšnjega pilotnega projekta DVB-T v Berlin-Brandenburgu pri oddaji ponudbe v prednosti v primerjavi z novim izdajateljem na trgu. Tudi če bi konkurenti od T-Systems lahko najeli del prizemne infrastrukture za izgradnjo omrežja DVB-T, je potrebno izhajati iz dejstva, da je imel T-Systems kot dotedanji operater prizemnega omrežja v celotni Nemčiji relativno prednost v primerjavi z vsakim novim izdajateljem.
- (c) Tretjič, T-Systems upravlja multiplekse DVB-T, ki so bili formalno dodeljeni regionalni javnopravni televizijski ustanovi RBB. To daje T-Systems še dodatno prednost upravljanja rezerviranega dela omrežja DVB-T za prenos programskih mest RBB in ARD. V nasprotju s konkurenti lahko T-Systems tako uporablja ekonomijo dosega in obsega, kar drugim ni na voljo.
- (d) Četrtoč, kot je že omenjeno v odstavku 15, je RegTP v objavi o dodelitvi nacionalnega multipleksa navedel, da ga mora upravljati en in isti omrežni operater, s čimer so bili izključeni regionalni izdajatelji. Poleg tega navaja, da podrobnosti o frekvencah za ta multipleks še niso znane, s čimer je bila nejasnost glede uvedbe DVB-T še večja.
- (69) Na ravni omrežja sta bili torej za razpisna postopka značilni visoka stopnja negotovosti in pomanjkljiva preglednost skupaj z močnim položajem dotedanjega prizemnega omrežnega operaterja T-Systems. Zato je bila oddaja ponudbe za omrežnega operaterja otežena vsem drugim podjetjem razen dotedanjemu prizemnemu omrežnemu operaterju T-Systems. Dejansko je bil T-Systems edino podjetje, ki je oddalo ponudbo za upravljanje zadevnega multipleksa. Nemčija je v odgovoru na odločbo o sprožitvi postopka preiskave priznala, da na področju organizacije upravljanja omrežja niso obstajali pogoji, ki bi bili v celoti tržno usmerjeni. Pri tem se opozarja na močan položaj omrežnega operaterja T-Systems kot naslednika prejšnjega monopola na področju telekomunikacij⁽⁵⁷⁾. Zaradi tega ugodnejšega izhodiščnega položaja za upravljanje omrežja DVB-T je T-Systems oddal ponudbo, ki morda ni v celoti ustrezala gospodarski prednosti, ki izhaja iz upravljanja omrežja. Na razpisna postopka je torej potrebno gledati kot na nezadostna za izključitev selektivnosti ukrepa in s tem preprečitev izkrivljanja konkurence.
- (70) Tudi če bi T-Systems med razpisnim postopkom oddal ponudbo, ki bi upoštevala vse izkazane neposredne in posredne gospodarske prednosti za izdajatelja, to ne bi spremenilo dejstva, da ukrep izkazuje elemente sektorske pomoči, kot je to obrazloženo v odstavkih 74 do 83.
- Razlike v javni pomoči zasebnim televizijskim postajam*
- (71) Na ravni televizijskih postaj ukrep izkrivlja konkurenco tako, da delež stroškov oddajanja, ki ga krije subvencija, ni enak za vse zasebne televizijske postaje. Delež znaša med 28 % in 50 % za programsko mesto DVB-T⁽⁵⁸⁾. Drug element izkrivljanja konkurence med posameznimi zasebnimi televizijskimi postajami je ta, da sta Skupina RTL in ProSiebenSat.1 v omrežju DVB-T dobila več subvencioniranih programskih mest, kot sta jih prej imela v analognem prizemnem omrežju. Nasprotno pa imata FAB in BBC World še naprej vsak le po eno prizemno programsko mesto in zato prejmeta podporo le za to programsko mesto.
- (72) Razlike v subvencijah za zasebne televizijske postaje izkrivljajo konkurenco, saj te postaje konkurirajo na istem ustreznem trgu za brezplačni sprejem televizijskega prenosa. Komisija je večkrat ugotovila, da plačljiva televizija predstavlja trg, ki je ločen od brezplačne televizije⁽⁵⁹⁾. Ta ločitev temelji predvsem na razlikah v vrsti tržnega odnosa med televizijsko postajo in virom dohodka (na primer naročnikom ali oglaševalcem) kot tudi na razlikah v vrsti financiranja, saj se plačljiva televizija v prvi vrsti financira iz naročnin, medtem ko se brezplačna televizija financira s strani države in/ali s prihodki iz oglaševanja⁽⁶⁰⁾. V zadevnem primeru prejemniki Mabb-ove subvencije konkurirajo predvsem za prihodek iz oglaševanja ali druge tržne prihodke, saj se financirajo tržno⁽⁶¹⁾.
- (73) Čeprav ukrep v primeru zasebnih televizijskih postaj vodi do določenega izkrivljanja konkurence, pa tukaj očitno ne gre za zapostavljanje javnopravnih televizijskih hiš, ki jih Mabb ne podpira. Razlog leži v tem, da se prenos DVB-T za javnopravne televizijske hiše financira iz RTV-naročnine.

⁽⁵⁷⁾ Odgovor zvezne vlade z dne 24. septembra 2004, točka 1.3.2, str. 32 („Der Umstieg hätte voraussichtlich [...] ohne jede finanzielle Förderung realisiert werden können, wenn im Bereich der Organisation des Sendernetzbetriebes voll marktkonforme Bedingungen bestanden hätten.“) („T-Systems als Nachfolger des früheren Fernmeldemonopols“).

⁽⁵⁸⁾ Delež se razlikuje ne le zaradi razlik v absolutnem znesku subvencije za programsko mesto DVB-T, temveč tudi zaradi razlik v ceni prenosa za programsko mesto, ki jo zaračuna T-Systems.

⁽⁵⁹⁾ Glej najnovije odločbe v zadevah *Telenor/Canal+/Canal Digital* (COMP/C.2/38.287 z dne 29. decembra 2003), *Newscorp/Telepiù* (COMP/M.2876 z dne 2. aprila 2003), *BSkyB/Kirch Pay TV* (COMP/JV.37 z dne 21. marca 2000), *Telefonica Endemol* (COMP/M.1943 z dne 11. julija 2000) in *TPS II* (COMP/JV.57 z dne 30. aprila 2002).

⁽⁶⁰⁾ European Commission, DG Competition, Market Definition in the Media Sector – Comparative Legal Analysis, Volume I, december 2002, str. 73.

⁽⁶¹⁾ To velja tudi za BBC World, ki se izrecno opisuje kot tržno financirana postaja.

Sektorska pomoč

- (74) Po mnenju Komisije je ukrep, ki je predmet preiskave, selektiven do te mere, da se subvencija dodeli televizijskim postajam, ki uporabljajo omrežje DVB-T, ki ga je zgradil T-Systems, medtem ko na primer televizijske postaje, ki uporabljajo druge prenosne poti, pomoči niso deležne. Kot je določeno v odločbi o sprožitvi postopka preiskave, je zato ukrep mogoče označiti za „sektorsko pomoč“.
- (75) Na ravni televizijskih postaj lahko sektorska pomoč izdajateljem programa pomaga pridobiti večje število gledalcev ter jih tako naredi privlačnejše za oglaševalce v škodo drugih medijev. V primerih združitve je Komisija opredelila proizvodni trg za „medijski zakup“ („media buying“), ki zajema veliko število različnih vrst medijev⁽⁶²⁾. „Medijski zakup“ je opredeljen kot načrtovanje in zakup časa in/ali površine v različnih medijih, vključno s televizijo, radiem, časopisi, revijami, panoji in internetom. S tega vidika lahko sektorske pomoči za televizijski prenos prek DVB-T izkrivljajo konkurenco v različnih drugih medijskih sektorjih.
- (76) Na ravni omrežnega operaterja ukrep izkrivlja konkurenco na dva načina. Prvič, zaradi subvencije lahko operater omrežja DVB-T na *veleprodajnem trgu* od televizijskih postaj zahteva višje cene za prenos, kot bi jih pod normalnimi tržnimi pogoji. Drugič, kar je pomembnejše, selektivna podpora in „umeten“ razvoj konkurenčne tehnologije prenosa na *maloprodajnem trgu* vplivata na odločitev gledalca pri izbiri med različnimi prenosnimi potmi, zlasti med DVB-T, kablenskim priključkom in satelitskim sprejemom.
- (77) Pri kartelih in združitvah se je o zamenljivosti različnih prenosnih poti na maloprodajnem trgu doslej odločalo na osnovi posameznega primera⁽⁶³⁾. V zadnjem času obstaja težnja po opredelitvi *enotnega* trga za storitve radiodifuzije, ne glede na prenosno platformo⁽⁶⁴⁾. To med drugim odseva nastanek DVB-T, ki je povečal zmogljivost prizemne platforme, kot tudi znižanje cen za opremo za sprejem, kot sta satelitski krožnik ali TV-

komunikator, s čimer se je zmanjšal učinek zaprtega sistema (Lock-in Effect)⁽⁶⁵⁾.

- (78) V Nemčiji vse tri prenosne platforme ponujajo veliko brezplačnih televizijskih programov, iz česar izhaja določena podobnost ponudbe. DVB-T v Berlin-Brandenburgu trenutno ponuja 28 programov, kar je skoraj tako obširna ponudba kot ponudba analogne kablenske televizije, ki je na tem območju najbolj razširjena prenosna platforma (kablenska televizija ponuja okoli 34 programov). Predvsem DVB-T zajema z vidika deleža gledalcev in prihodkov iz oglaševanja vse pomembnejše programe⁽⁶⁶⁾. Poleg tega je mogoče iz pritožb satelitskih in kablenskih operaterjev sklepati, da so platforme medsebojno zamenljive.
- (79) Za Berlin-Brandenburg obstajajo empirični podatki o zamenljivosti različnih prenosnih poti in zlasti o konkurenčnem učinku uvedbe DVB-T na kabel. Podatki, ki so bili zbrani med prehodom in po njem v Berlin-Brandenburgu, kažejo, da se je položaj prizemnega prenosa po prehodu okrepil in da je prizemni prenos v določenem obsegu nadomestil kablenskega, čeprav je bila nadomestitev na začetku, tj. med prehodom, močnejša v obratni smeri⁽⁶⁷⁾. Diagram 2 kaže, da je v zadnjem času delež berlinskih in brandenburških gospodinjstev s prizemnim televizijskim sprejemom močno narasel, s 5,3 % v letu 2004 na 11,4 % v letu 2005.
- (80) Poleg tega so kablenski operaterji predložili podatke o tem, da je stopnja odpovedi (delež strank, ki so odpovedale naročnino, „churn rate“) od digitalnega prehoda močno narasla (glej Diagram 2)⁽⁶⁸⁾. Razlogi za to, zakaj so se gledalci namesto za kablenski sprejem odločili za DVB-T, sodeč po anketi ležijo predvsem v tem, da je sprejem DVB-T brezplačen, medtem ko je za kablenski sprejem potrebno plačevati mesečno naročnino⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶²⁾ Odločba Komisije z dne 4. septembra 2001 (zadeva št. COMP/M.2558 – *Havas/Tempus*; UL C 319 z dne 14.11.2001, odstavek 9 in v njem omenjene reference).

⁽⁶³⁾ Za pregled najnovjših zadev glej Odločbo Komisije *Telenor/Canal+/Canal Digital* (COMP/C.2/38.287 z dne 29. decembra 2003, zlasti odstavke 32–50).

⁽⁶⁴⁾ Glej *TPS I* (IV/36.237 z dne 3. marca 1999, odstavek 30), *British Interactive Broadcasting/Open* (IV/36.539 z dne 15. septembra 1999, UL L 312, odstavek 26) in *Telenor/Canal+/Canal Digital* (COMP/C.2/38.287 z dne 29. decembra 2003, odstavek 50).

⁽⁶⁵⁾ „Učinek zaprtega sistema“ (Lock-in-Effekt) se pojavi, ko gospodinjstva niso pripravljena vlagati v drugo obliko prenosa, tako da je menjavanje med različnimi platformami malo verjetno; glej Odločba Komisije *MSG Media Service* (UL L 364 z dne 31.12.1994, odstavek 42).

⁽⁶⁶⁾ Programi, ki jih v Berlin-Brandenburgu prenaša DVB-T, so imeli leta 2004 več kot 80-odstotno gledanost in so pobrali več kot 90 % prihodkov iz televizijskega oglaševanja v Nemčiji, glej opombo 51.

⁽⁶⁷⁾ Kratkoročno so imeli kablenski operaterji korist od gledalcev, ki so želeli obdržati analogni sprejem. Vendar je bil to le enkratni učinek, ki se je po digitalnem prehodu ustavil. Srednjeročno so kablenski operaterji stranke izgubili zaradi brezplačne platforme DVB-T.

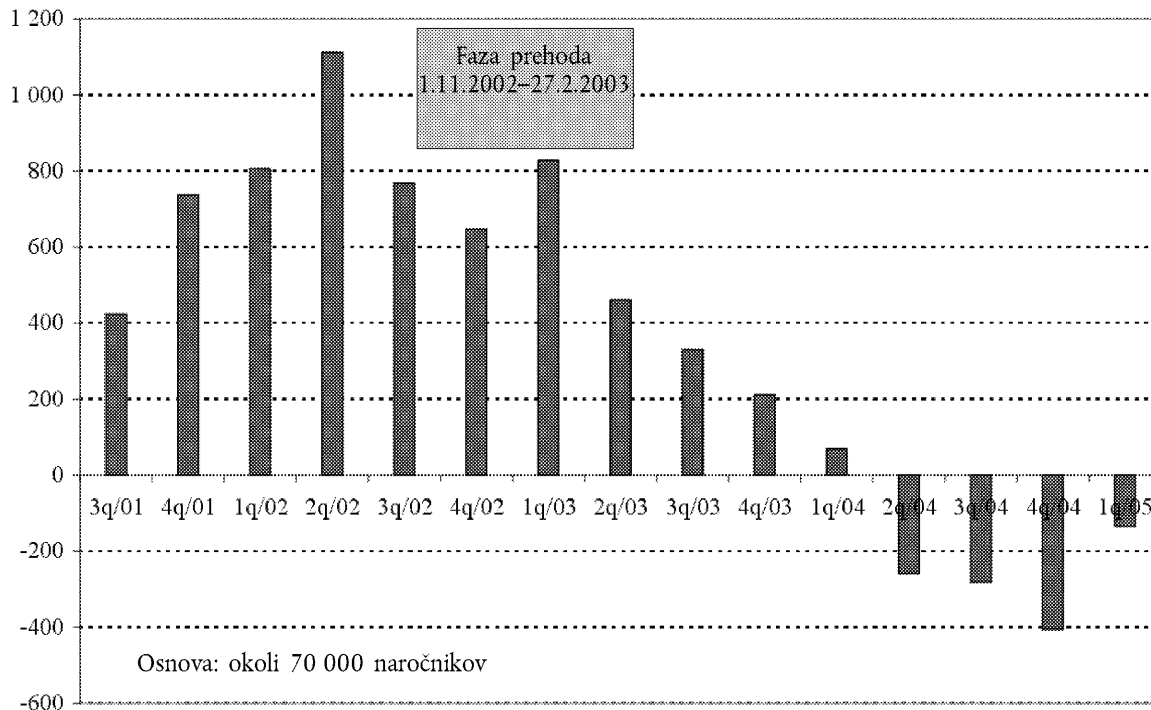
⁽⁶⁸⁾ Negativni trend v številu kablenskih naročnikov, ki je razviden iz Diagrama 2, so dodatno podkrepili tudi podatki drugih kablenskih operaterjev. Podatki drugega regionalnega kablenskega operaterja kažejo, da je absolutno število strank v drugem četrtletju l. 2003 doseglo višek, vendar pa se odleje (do drugega četrtletja l. 2005) se ugotavlja stalen upad, skupaj okoli 7 odstotkov. Po podatkih tretjega kablenskega operaterja v Berlin-Brandenburgu se je stopnja odpovedi v letu 2004 zvišala za 50 % v primerjavi z letom 2003, vendar je za to zvišanje stopnje odpovedi mogoče vsaj delno kriviti tudi zvišanje cene septembra 2004.

⁽⁶⁹⁾ Glej „Berlin/Potsdam: Erste DVB-T-Region Deutschland“, v: *Media Perspektiven* 12/2003, str. 565.

Diagram 2

Sprememba neto števila strank enega izmed regionalnih kabljskih operaterjev v Berlinu

Sprememba neto števila strank

(81) Po mnenju Nemčije proti zamenljivosti platform govori dejstvo, da ob uvedbi DVB-T v Berlin-Brandenburgu nobena izmed televizijskih postaj ni prekinila prenosa po satelitu ali kablu. Vendar pa se ta utemeljitev nanaša na *veleprodajni* prenosni trg, na katerem televizijske postaje različne prenosne poti dejansko pojmujejo kot dopolnilne in ne kot nadomestne. Vendar je potrebno jasno ločevati med *veleprodajnim* trgom, na katerem televizijske postaje od omrežnih operaterjev kupijo prenosne zmogljivosti, in *maloprodajnim* trgom, na katerem gledalci od omrežnih operaterjev sprejemajo televizijske vsebine. Na maloprodajnem trgu gledalci različne prenosne poti sprejemajo kot zamenljive in prehajanje med platformami oslabi posamezne zadevne omrežne operaterja, zlasti kabljske operaterje, ki se morajo sprizajziti z neposredno izgubo prihodka kot posledico upadanja števila naročnin.

(82) V zvezi s prihodnjo uporabo DVB-T bi izkrivljanje konkurence lahko močno presešlo trenutno tržno strukturo in poleg brezplačne televizije prizadelo tudi novo

nastale trge. DVB-T lahko ponudi tudi plačljive televizijske storitve, kot to kaže razvoj v drugih državah članicah ⁽⁷⁰⁾. Ko je omrežje DVB-T zgrajeno, je mogoče radiodifuzijski prenos združiti tudi s telekomunikacijskimi storitvami.

(83) Nemčija je izrecno navedla, da je eden izmed namenov ukrepa pospeševati konkurenco med različnimi infrastrukturami za televizijski prenos, zlasti med kabljskim, satelitskim in prizemnim prenosom. Ukrep torej povečuje možnosti izbire potrošnikov in kabljskim operaterjem preprečuje, da bi dosegli monopolni položaj na večjih delih Berlin-Brandenburga. Brez da bi se na tem mestu spuščala v pravilnost teh argumentov ⁽⁷¹⁾, Komisija ugotavlja, da Nemčija očitno priznava obstoj določene stopnje konkurence med različnimi radiodifuzijskimi prenosnimi platformami.

⁽⁷⁰⁾ Zlasti v Italiji, Franciji, na Švedskem in v Združenem kraljestvu.

⁽⁷¹⁾ Te utemeljitve so obravnavane v oddelku, ki zadeva člen 87(3)(c).

Vpliv na trgovino

- (84) Po mnenju Komisije ukrep negativno vpliva na trgovino med državami članicami. Zasebne televizijske postaje kot Skupina RTL in ProSiebenSat.1 so mednarodno dejavne na trgih za televizijsko oglaševanje in filmske pravice, kjer konkurirajo drugim televizijskim postajam in telekomunikacijskim družbam. Prizemni omrežni operaterji, kot npr. hčerinsko podjetje Nemškega telekoma T-Systems, konkurirajo kablenskemu operaterjem in medijskim koncernom, npr. UPC (Liberty Media), satelitskim operaterjem, npr. SES Astra, NSAB in Eutelsat, in drugim, ki izdajateljem televizijskega programa ponujajo infrastrukturne storitve. Isti mednarodno dejavni izdajatelji na maloprodajnem trgu konkurirajo za gledanost.

V.2 Presoja združljivosti

Načela, ki jih je treba upoštevati pri presoji državne podpore za digitalni prehod

- (85) Prehod z analogne na digitalno televizijo („digitalni prehod“) prinaša velike prednosti v obliki učinkovite uporabe frekvenc in večjih možnosti prenosa. Te bodo vodile k novim in boljšim storitvam ter večji izbiri za potrošnika.
- (86) Komisija aktivno podpira digitalni prehod. Te prednosti je poudarila v akcijskem načrtu e-Evropa 2005 in v dveh sporočilih o digitalnem prehodu ⁽⁷²⁾. V sporočilu „i2010 – Evropska informacijska družba za rast in zaposlovanje“ ⁽⁷³⁾ je Komisija poudarila, da bo do l. 2012 načrtovana ukinitve analogne prizemne televizije olajšala dostop do spektra v Evropi. Državna ureditev ne sme niti vsiljevati niti podpirati uporabe določene digitalne platforme, kot so kablenski, satelitski in prizemni prenos ter televizija DSL, in mora tako slediti načelu „tehnološke nevtralnosti“. Kot je navedeno v okvirni direktivi, to državi članici ne preprečuje, da sprejme sorazmerne ukrepe za pospeševanje določenih posebnih storitev, kadar je to upravičeno, kot na primer digitalne televizije kot sredstva za povečevanje učinkovitosti spektra ⁽⁷⁴⁾. To pomeni, da načeloma vsako omrežje konkurira po svojih najboljših močeh, vendar je mogoče pričakovati tudi posredovanja za odpravljanje tržnih nepopolnosti, ki zadevajo določeno omrežje. Nazadnje naj bi se na trgu uveljavila omrežja, ki potrošniku nudijo največjo korist.

- (87) Komisija priznava, da se lahko digitalni prehod podaljša v primeru, če je popolnoma prepuščen tržnim silam. Zato na tem področju nima nobenih načelnih pomislekov glede posredovanja države. Državni organi imajo različne možnosti za olajšanje in pospeševanje digitalnega prehoda, na primer regulativna sredstva, finančno podporo ali akcije obveščanja. V najnovjšem akcijskem načrtu državnih pomoči Komisija pojasnjuje svoj splošni pristop glede državnih pomoči za pospeševanje trajnostne rasti, konkurenčnosti in kohezije. Poudarja, da lahko države članice dodelijo državno pomoč za odpravljanje določene tržne nepopolnosti ali za zagotavljanje socialne in regijske kohezije. V takšnih primerih pa je treba prikazati, da so pomoči primerno sredstvo za reševanje težave, da so omejene na najmanjšo možno mero in da ne izkrivljajo konkurence neupravičeno ⁽⁷⁵⁾.

- (88) Splošno priznано je, da lahko prehod na digitalno televizijo ovirajo določene vrste tržnih nepopolnosti. Poleg tega obstaja nevarnost, da od digitalne televizije ne bodo imeli koristi vsi deli prebivalstva (problem socialne kohezije). Ti problemi bolj zadevajo prizemno televizijo kot druge platforme, saj prizemno televizijsko omrežje razpolaga z razmeroma majhno zmogljivostjo in so ga v veliko državah članicah doslej uporabljali za izpolnjevanje obveze o splošni pokritosti. Kot je podrobneje pojasnjeno v odstavkih 101 do 107, tržna nepopolnost obstaja na primer tedaj, ko se udeleženci na trgu niso pripravljali sporazumeti o skupnem časovnem načrtu za prehod na digitalno televizijo, saj čakajo, da bodo drugi naredili prvi korak (problem usklajevanja), ali ko drugi udeleženci na trgu ne upoštevajo pozitivnega učinka digitalnega prehoda na družbo v celoti, ker za to nimajo prave spodbude (pozitivnih zunanjih učinkov).

- (89) Glede socialne kohezije bodo države članice želele zagotoviti, da bodo po ukinitvi analogne televizije vsi državljani imeli dostop do digitalne televizije. Ker digitalni prehod za potrošnike prinaša določene stroške in zahteva spremembo navad, bodo države članice morda želele pomagati zlasti prikrajšanim družbenim skupinam, kot na primer starejšim občanom, gospodinjstvom z nizkimi prihodki ali ljudem, ki živijo v obrobni regiji. Obstaja nevarnost, da se bo na nekaterih območjih sprejem regionalnega ali lokalnega programa izgubil in da bo skrajni sever Evrope ob ukinitvi analogne televizije popolnoma izgubil televizijski sprejem. Države članice lahko zato sprejmejo ukrepe in zagotovijo, da imajo vsa geografska območja še naprej ustrezen televizijski sprejem. Vendar, kot je prikazano v nadaljevanju, to razmišljanje ne opravičuje pomoči, dodeljene v zadevnem primeru.

⁽⁷²⁾ COM/2002/263 konč., e-Evropa 2005: Informacijska družba za vse, COM/2003/541 konč. Sporočilo Komisije o prehodu z analogne na digitalno radiofuzijo (od digitalnega „prehoda“ do „ukinitve“ analogne radiofuzije) in COM/2005/204 konč. Sporočilo Komisije o pospeševanju prehoda z analogne na digitalno radiofuzijo.

⁽⁷³⁾ COM/2005/229 konč., 1. junij 2005.

⁽⁷⁴⁾ UL L 108, 24.4.2002, str. 33.

⁽⁷⁵⁾ Ta dolgoletna osnovna načela politike Skupnosti glede državnih pomoči so bila nedavno potrjena v akcijskem načrtu državnih pomoči: Manjša in bolj usmerjena državna pomoč: časovni načrt za reformo državnih pomoči 2005–2009. http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/action_plan/

Pravna podlaga za presojo združljivosti

- (90) Obstoj državne pomoči v zadevnem primeru se ne postavi pod vprašaj z uporabo meril sodbe Sodišča Evropskih skupnosti v zadevi Altmark ⁽⁷⁶⁾. Noben izmed štirih pogojev (opredelitev in izpolnjevanje obveznih javnih storitev, predhodna določitev parametrov za nadomestilo, ne prekomerna nadomestila in izbira učinkovitega izvajalca storitev) ni izpolnjen. Zvezna vlada pa je uveljavljala združljivost pomoči v skladu s členoma 87(3)(c) in 87(3)(d) ter členom 86(2) Pogodbe ES.

Člen 87(3)(c) Pogodbe ES

- (91) Nemčija v svojih pripombah na odločbo o sprožitvi postopka navaja, da je ukrep združljiv s Pogodbo ES, saj je v interesu Skupnosti, kot se to izraža zlasti v akcijskem načrtu e-Evropa 2005 in v sporočilih o prehodu ⁽⁷⁷⁾.
- (92) Komisija opaža, da poročila, ki jih navaja Nemčija, podpirajo digitalizacijo radiofuzije na splošno. Vendar pa ne nudijo splošne upravičenosti za to, da se pospešuje zgolj digitalizacija prizemne platforme, ne pa tudi digitalizacija drugih platform za oddajanje signala. Golo dejstvo, da ukrep pospešuje uvedbo nove tehnologije, ukrepa ne opredeli kot projekta v interesu Skupnosti.
- (93) Po mnenju Nemčije pomoč pospešuje tudi razvoj določene gospodarske panoge, in sicer sektorja radiodifuzije, ki bo imel koristi od digitalizacije platform za oddajanje signala. Gospodarsko dejavnost, ki jo pomoč podpira, je mogoče natančneje opisati kot „digitalni prenos prizemnega televizijskega signala“.
- (94) Za oceno nujnosti in sorazmernosti pomoči je Komisija preverila, ali je pri tej gospodarski dejavnosti mogoče ugotoviti tržno nepopolnost. V poštev pride več vrst tržnih nepopolnosti.
- (95) Prvič, razvoj digitalne prizemne radiofuzije lahko ovirajo problemi usklajevanja med udeleženci na trgu. Ker frekvenčni spekter ne zadošča za istočasni prenos analognih in digitalnih televizijskih signalov („simultano oddajanje“), se morajo vsi udeleženci na trgu dogovoriti o časovnem načrtu, da bi dosegli kar najkrajše roke za prehod.

- (96) Drugič, prehod lahko zaradi boljše uporabe frekvenčnega spektra prinese pozitivne zunanje učinke: pri uveljavljenih televizijskih postajah družbena korist večje ponudbe programov in storitev v določenih okoliščinah presega zasebno korist prehoda, saj obstaja nevarnost, da bodo izpostavljene močnejši konkurenci za gledanost in oglaševalski čas. Televizijske postaje lahko sodelovanje pri prehodu zato odklonijo.
- (97) Tretjič, obstoj tržne moči lahko onemogoča, da konkurenca med izdajatelji koristi trgu v polnem obsegu in lahko še zlasti v zadevnem primeru prepreči, da digitalizacija radiofuzijskega prenosa dosežejo tržne sile same.
- (98) Četrto, ker televizijske postaje niso same investirale v infrastrukturo, omrežnemu operaterju preti nevarnost, da zasebne televizijske postaje odstopijo od prizemnega prenosa. Nemčija je navedla, da analogni prizemni prenos izgublja na pomembnosti in da televizijske postaje razmišljajo o popolni opustitvi te platforme.
- (99) Petič, negotovost lahko ovira inovacije in razvoj novih storitev na tem trgu.
- (100) V zvezi s temi točkami je, prvič, potrebno oceniti, ali so to *dejanske* tržne nepopolnosti, ki ovirajo gospodarsko učinkovito delovanje trga, drugič, ali so državne pomoči primerna sredstva za odpravo tržnih nepopolnosti, in tretjič, ali pomoč za odpravo tržnih nepopolnosti ne presega najmanjšega potrebnega zneska. Le ob izpolnjevanju teh treh pogojev je mogoče govoriti o nujnosti in sorazmernosti pomoči, merilih za odobritev na podlagi člena 87(3)(c) Pogodbe ES.

Problem usklajevanja

- (101) Komisija priznava, da je na probleme usklajevanja med udeleženci na trgu načelno mogoče gledati kot na tržno nepopolnost. Problem nastaja, ker se morajo televizijske postaje sporazumeti glede skupnih datumov ukinitve analognega prenosa in priklopa digitalnega prenosa, da bi se izognili pomanjkanju frekvenc in v največji možni meri zmanjšali stroške simultane oddajanja. Potrošniki bodo analogno platformo morda zamenjali z digitalno šele tedaj, ko bo slednja ponujala zadostno število programov. Nekatere televizijske postaje bodo zato želele počakati, dokler na digitalni platformi ne bodo prisotni še drugi izdajatelji televizijskega programa. Brez usklajevanja lahko to čakanje upočasni prehod. Zato obstaja interes, da je faza simultane oddajanja čim krajša in da se televizijske postaje vzpodbudi k istočasnem prehodu.

⁽⁷⁶⁾ Sodba z dne 24. julija 2003, zadeva C-280/00, *Altmark Trans GmbH*, [2003] Recueil, str. I-7747, odstavek 88–94.

⁽⁷⁷⁾ Glej opombo 72.

(102) Vendar se zdi, da državna pomoč za zmanjšanje stroškov oddajanja ni primerno sredstvo za reševanje tega problema. Televizijske postaje niso lastnice frekvenc, temveč jih uporabljajo na podlagi licenc. Licence za analogni prizemni prenos so bile dodeljene za omejeno časovno obdobje, ki je bilo v primeru dežele Berlin-Brandenburg sedem let. Organi bi probleme usklajevanja tako lahko rešili z določitvijo enotnega datuma poteka za vse analogne licence ⁽⁷⁸⁾.

Pozitivni zunanji učinki

(103) Pospeševanje prehoda z namenom boljše uporabe sproščenega frekvenčnega spektra lahko načeloma upraviči državno posredovanje. Vendar je potrebno preučiti, v kolikšni meri je državna podpora za stroške oddajanja televizijskih postaj nujna in primerna za uresničevanje tega cilja.

(104) Nemčija je trdila, da je subvencija nujna kot odškodnina zasebnim televizijskim postajam, ki so se odrekle analogni prizemni licenci in tako sprostile frekvenčni spekter. Kot je podrobneje pojasnjeno v odstavkih 57 do 61 ⁽⁷⁹⁾, proti tej utemeljivi govori vrsta razlogov. Mabb bi lahko zagotovil, da bi analogne prizemne licence veljale do datuma prehoda; zasebni izdajatelji, prisotni v analogni prizemni televiziji, so že prejeli nadomestilo z dodelitvijo licence DVB-T in subvencija ni bila zasnovana in izračunana kot plačilo nadomestila.

(105) Če pomoč ni obravnavana kot plačilo nadomestila temveč kot spodbuda za razvoj določene gospodarske dejavnosti, je treba upoštevati, da so stroški prenosa za DVB-T splošno gledano nižji od stroškov analognega prizemnega prenosa in da je z DVB-T mogoče prenašati več programov in nuditi boljše dodatne storitve. Poleg tega so po Mabb-ovem poročilu zasebne televizijske postaje imele interes za ohranitev prizemne platforme kot tretje platforme, „po eni strani zato, da ne bi bile odvisne le od kablanskega in satelitskega omrežja, po drugi strani pa zaradi omogočanja razvoja mobilnih in prenosnih uporab.“ ⁽⁸⁰⁾ Predvsem druga točka ponazarja, da bi zasebne televizijske postaje vsekakor lahko delno internalizirale pozitivne zunanje učinke digitalnega prehoda. Vsekakor pa Nemčija ni predložila pojasnil ali izračunov, iz katerih bi bilo razvidno, da je pomoč omejena na najmanjši znesek, potreben za prehod televizijskih postaj na DVB-T.

(106) Potrebno je tudi pripomniti, da pomoč z zmanjšanjem stroškov prenosa za televizijske postaje izkrivlja proces dodelitve frekvenc: namen doseganja učinkovite uporabe frekvenc bi morali doseči tako, da bi frekvence dodelili na način, ki bi odseval njihovo gospodarsko vrednost, ne da bi se na odločitve udeležencev na trgu vplivalo z dodelitvijo pomoči.

(107) V splošnem je Komisija mnenja, da v zadevnem primeru pomoči za stroške prenosa televizijskih postaj niso primerno sredstvo za doseg hitre ukinitve analognega prizemnega prenosa in sprostitev frekvenc. Enak cilj bi bilo mogoče doseči z ukrepi, ki manj izkrivljajo konkurenco, na primer z ustreznim regulativnim posredovanjem glede licenc za radiodifuzijo.

Krepitev konkurence med prenosnimi platformami

(108) Nemčija je navedla, da zagotovitev dodatne prenosne platforme zvišuje konkurenčnost pri prenosu radiodifuzijskih signalov in deluje kot spodbuda za uveljavljene operaterje drugih platform, da izboljšajo in posodobijo svoje storitve.

(109) Vendar Nemčija ni zagotovila prepričljivih dokazov, da radiodifuzijski prenos v Berlin-Brandenburgu ovirajo strukturni problemi ali da lahko DVB-T pripomore k odpravi določenih togosti trga ⁽⁸¹⁾. Tudi če ne upoštevamo prizemnega prenosa, ponujata kablensko in satelitsko omrežje pester izbor brezplačnih televizijskih programov in sta splošno razpoložljiva. Poleg tega obstaja za priklop na gospodinjstva konkurenca med različnimi kablenskimi operaterji. Dodatno konkurenco predstavlja televizija prek širokopasovne povezave (npr. DSL), ki se bo uveljavila kot dodatna platforma za radiodifuzni prenos.

(110) V takšnih okoliščinah – ki očitno dovoljujejo istočasno prisotnost več platform na trgu – uporaba pomoči za usmerjanje trga v določeno smer ni potrebna in bi lahko ovirala razvoj drugih možnosti, kot je DSL. Kot je navedeno v sporočilu Komisije o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo (digitalni prehod in ukinitve analogne radiodifuzije) ⁽⁸²⁾, „naj bi vsako omrežje načeloma konkuriralo z lastnimi močmi“. S tem naj bi bilo zagotovljeno, da selektivne pomoči ne ogrozijo preteklih in prihodnjih naložb v druga omrežja.

⁽⁷⁸⁾ Glej odstavek 58.

⁽⁷⁹⁾ Glej odstavke 57 do 60.

⁽⁸⁰⁾ Mabb (2003): Berlin goes digital, str. 14.

⁽⁸¹⁾ Zvezna vlada je poudarila močan tržni položaj kablenskih omrežij v Berlin-Brandenburgu, ki pa je v glavnem posledica sodnih odločb, ki najemodajalcem omogočajo, da najemnikom v sklopu najemnine nalagajo plačilo kablenske naročnine. Zvezna vlada priznava, da DVB-T pod temi pogoji ne more ogroziti tržnega položaja kablenskih omrežij.

⁽⁸²⁾ COM(2003) 541 konč.

(111) V primeru težav glede konkurence na ravni omrežja bi bila pomoč za omrežnega operaterja bolj pregledno sredstvo za podporo razvoja digitalne prizemne platforme. Če in v kolikšni meri je bila pomoč potrebna za izgradnjo prizemnega omrežja, bi bilo mogoče razjasniti z odprtim postopkom za oddajo licenc za frekvence.

(112) Zato Komisija zavrača stališče, da so državne pomoči primerno sredstvo za spodbujanje konkurenčnosti med prenosnimi platformami.

Tveganje za omrežnega operaterja

(113) Glede tveganja, ki ga je nosil omrežni operater, je treba opozoriti, da je bil prehod v Berlin-Brandenburgu prvi te vrste v Evropi in da je bil zato uspeh prehoda še posebej negotov.

(114) Kot kaže uvedba drugih prenosnih platform (satelitske, DSL), ni posebnega razloga za domnevo, da trg temu tveganju ne bo kos. Poleg tega je bil DVB-T v drugih zveznih deželah – na primer v Hessnu – uveden brez državne podpore, ko je bil uspeh prehoda v Berlin-Brandenburgu še vedno negotov.

Pospeševanje inovacij in posebne prednosti prizemne platforme

(115) Omrežju DVB-T se šteje v dobro, da bo z interaktivnostjo in dodatnimi zmogljivostmi za nove medijske in telekomunikacijske storitve prispevalo k pospeševanju inovacij. Poleg tega ga odlikujejo posebne prednosti, kot sta prenosljivost in mobilnost.

(116) Interaktivne storitve zahtevajo prenosni kanal za vsebino. V primerjavi s satelitsko platformo DVB-T ne ponuja povratnega kanala, temveč le kanal, po katerem se signal prenese do končnega uporabnika ⁽⁸³⁾. Zato interaktivnost ni bistvena lastnost DVB-T ⁽⁸⁴⁾.

(117) Glede ostalih storitev je potrebno pripomniti, da v Berlin-Brandenburgu niti dodelitev zmogljivosti niti državna podpora nista namenjeni inovativnim medijskim in tele-

⁽⁸³⁾ Interaktivnost je mogoče doseči zgolj z zagotovitvijo DVB-RCT (Return Channel Terrestrial, prizemni povratni kanal), kar pomeni dodatne stroške in drag TV komunikator, ali pa z običajnim povratnim kanalom, kot sta telefonski in interaktivni televizijski kabel.

⁽⁸⁴⁾ Za razliko od digitalnega kabla, ki ga je mogoče opremiti s povratnim kanalom za vzporedno zagotovitev radiofuznega prenosa in naprednih interaktivnih storitev.

komunikacijskim storitvam. Glede zmogljivosti je za zdaj zagotovljen le en multipleks. Državna podpora je namenjena le prenosu televizijskih programov, ne pa zagotavljanju drugih storitev.

(118) Tehnologija DVB-T naj bi imela tudi to prednost, da je primerna za mobilni sprejem. Vendar pa za to potrebna oprema porabi zelo veliko energije, kar presega zmogljivost današnjih mobilnih aparatov, zato bi bila ta tehnologija uporabna le v motornih vozilih, na vlakih in ladjah ⁽⁸⁵⁾. Poleg tega so poskusi pokazali velike težave pri sprejemu signalov DVB-T, če se vozila premikajo z veliko hitrostjo.

(119) Zato DVB-T v primerjavi z drugimi platformami ne predstavlja nedvomno boljše tehnologije. Ni razloga za domnevo, da razvoj DVB-T zavira tržna nepopolnost, temveč so tehnični in gospodarski pogoji v Berlin-Brandenburgu takšni, da pod tržnimi pogoji omogočajo razvoj več konkurenčnih rešitev. Državna podpora DVB-T tako predstavlja neupravičen odklon od načela tehnološke nevtralnosti in lahko ovira izgradnjo drugih platform, na primer DSL, ki imajo glede inovacij in tehnologije druge prednosti in se lahko razvijajo samostojno.

Sklep glede člena 87(3)(c) Pogodbe ES

(120) Preiskava v luči člena 87(3)(c) Pogodbe ES je pokazala dve možni tržni nepopolnosti pri digitalnem preklopu prizemne platforme: probleme usklajevanja med različnimi udeleženci na trgu, ki bi lahko otežili tekoč prehod, in pozitivne zunanje učinke zaradi sprostitve frekvenčnega spektra. Ti tržni nepopolnosti bi sicer načeloma lahko upravičili odklon od načela tehnološke nevtralnosti, ne pa tudi dodelitve pomoči v zadevnem primeru. Komisija zato ni prepričana, da gre pri pomoči za primerno, nujno in sorazmerno sredstvo za odpravo tržne nepopolnosti in za pospeševanje DVB-T. Tudi ob upoštevanju, da je v absolutnih številkah znesek pomoči relativno majhen in da je izkrivljanje konkurence med televizijskimi postajami precej omejeno, pa pomoč pri nekaterih programih znaša skoraj polovico stroškov prenosa in je tako morda vplivala na odločitev televizijskih postaj pri izbiri platforme v prid DVB-T in s tem povzročila hudo izkrivljanje konkurence na ravni omrežja.

⁽⁸⁵⁾ Za projekt DVB je bil zato razvit nov standard za oddajanje (DVB-Handheld, DVB-H), toda po najnovejših informacijah bo standard za komercialno uporabo na razpolago šele čez tri leta ali več. (glej Analysys Study, avgust 2005).

Člen 87(3)(d) Pogodbe ES

- (121) Po mnenju Nemčije je vzpostavitev pluralističnega sistema radiodifuzije del kulturne pristojnosti države članice, kar mora Skupnost skladno s členom 151(4) Pogodbe ES upoštevati v postopkih glede državne pomoči.
- (122) Komisija se strinja, da mora Skupnost, kot je predpisano v členu 151(4) Pogodbe ES, pri svojih dejavnostih upoštevati kulturne vidike in predvsem spodbujanje kulturne raznolikosti. Po mnenju Komisije pa je to „kulturno“ izjemo od pravil, določeno v členu 87(3)(d) Pogodbe ES, potrebno, kot vsako izjemo, uporabljati ožje in v primerih, kjer je kulturni izdelek jasno opredeljen in ga je mogoče prepoznati⁽⁸⁶⁾. V zadevnem primeru je pomoč namenjena prenosu radiodifuznih signalov in ni povezana z določeno kulturno vsebino, ki drugače ne bi bila oddajana. Poleg tega pomoč ni omejena na določeno vrsto televizijskih postaj, npr. na majhne lokalne izdajateljce, ki drugače ne bi bili prisotni na prizemni platformi.

Člen 86(2) Pogodbe ES

- (123) Nemčija je v odgovoru na odločbo o sprožitvi postopka na kratko opozorila na utemeljitev, da predstavlja oddajanje televizijskih programov prek DVB-T storitev splošnega gospodarskega interesa. Takšna storitev splošnega gospodarskega interesa obstaja v uresničitvi prehoda z analognega na digitalni prenos, podpiranju tehnoloških inovacij mobilnega in prenosnega sprejema, ohranitvi konkurence med različnimi prenosnimi platformami ter pospeševanju raznolikosti ponudbe in mnenj.
- (124) Nemčija navaja, da je bila pomoč zasebnim televizijskim postajam upravičena, saj je predstavljala nadomestilo za „udeležbo pri digitalnem prehodu in oddajanju programov prek digitalnega prizemnega prenosa“. Zasebnim televizijskim postajam je bilo z javnopravnimi sporazumi o dodelitvi prenosnih zmogljivosti in določitvijo finančne podpore zaupano zagotavljanje storitve splošnega gospodarskega pomena. Brez podpore zasebne televizijske postaje ne bi bile zainteresirane za uporabo in izgradnjo digitalnega prizemnega omrežja, to pa bi ogrozilo prihodnost prizemne platforme, katere ohranitev pa je v javnem interesu.
- (125) Komisija je mnenja, da morajo državni organi jasno opredeliti storitve splošnega gospodarskega interesa in jih prenesti na izključno eno podjetje. V zadevnem primeru se zdi, da je ta utemeljitev Nemčije začasne narave. Tako imenovano nadomestilo za storitev javnega interesa je

bilo izplačano zasebnim televizijskim postajam, ki v nasprotju z javnopravnimi televizijskimi ustanovami ne opravljajo nalog javne storitve. Financiranje stroškov prenosa daje zasebnim izdajateljem televizijskega programa prednost pri njihovi običajni tržni dejavnosti.

- (126) Trditev, da je pomoč nujna za digitalizacijo radiodifuznega prenosa in za pospeševanje raznolikosti mnenj, ne velja le za prizemno platformo. Tudi kabelski in satelitski prenos lahko prispevata k uresničitvi tega cilja. Ker ti alternativni platformi razpolagata z večjimi prenosnimi zmogljivostmi, sta za hiter in tekoč prehod ter za zagotavljanje raznolikosti mnenj s široko paleto različnih televizijskih programov celo bolj primerni.
- (127) Najpomembnejše utemeljitve za pospeševanje inovacij z DVB-T so bile obravnavane v odstavkih 115 do 119. Tako je bilo sicer pospeševanje inovativnih storitev označeno kot storitev javnega gospodarskega interesa, vendar pa te storitve niso niti neposredno finančno podprte niti jih ne izvajajo zasebne televizijske postaje, katerim je bila dodeljena pomoč, niti niso dovolj jasno opredeljene.
- (128) Glede zagotavljanja konkurence med infrastrukturami in zagotavljanja raznolikosti mnenj pri prenosni infrastrukturi v Berlin-Brandenburgu, kot je že omenjeno v odstavkih 108 do 112, ni namigov o obstoju gospodarskih dejavnikov, ki bi povzročali strukturni problem glede konkurence ali nevarnost zlorabe prevladujočega položaja, s čimer bi bila ogrožena distribucija vsebine ali raznolikost mnenj. Utemeljitev, da je podpora za zasebne televizijske postaje nujna za gospodarski uspeh DVB-T, ne more biti sprejeta kot upravičeni razlog za podporo DVB-T kot storitev splošnega gospodarskega interesa.

VI. IZVAJANJE PREDPISOV O DRŽAVNI POMOČI V PRIMERU DRŽAVNE PODPORE ZA DIGITALNI PREHOD

- (129) Pred oblikovanjem sklepov želi Komisija javnim in gospodarskim udeležencem dati nekaj namigov o izvajanju svoje politike glede državnega podpiranja digitalnega prehoda. Ti namigi so izpeljani iz uporabe načel akcijskega načrta, navedenega v odstavku (86), in iz tam navedenih sporočil za določene primere. Države članice so seveda še vedno dolžne Komisiji priglasiti vse spodaj omenjene ukrepe, ki predstavljajo pomoči, preden jih začnejo izvajati. Komisija nato preuči, ali se v nadaljevanju navedeni splošni premisleki v celoti nanašajo na priglašene ukrepe.

⁽⁸⁶⁾ Odločbe Komisije v zadevah NN 88/98 BBC News 24-urni informativni program brez reklam (UL C 78, 18.3.2000) in NN 70/98, „Kinderkanal and Phoenix“ (UL C 238, 21.8.1999).

- (130) Države članice imajo veliko možnosti za aktivno pospeševanje digitalizacije radiodifuzije na način, ki je združljiv z evropskim zakonom o državnih pomočeh in ki tako služi nadrejenemu cilju rasti, konkurenčnosti in socialne kohezije.
- (131) V zadevnem primeru Komisija ni podrobneje preučila subvencij za nakup terminalne opreme, ki so bile izplačane 6 000 gospodinjstvom, ki prejemajo socialno podpora.
- (132) Komisija je odobrila tudi sklad za digitalizacijo v Avstriji, ki zajema več ukrepov za pospeševanje digitalizacije radiodifuzije ⁽⁸⁷⁾ Ti ukrepi zajemajo:
- (a) Pilotne projekte in raziskovalne dejavnosti za na primer preizkušanje digitalnih prenosnih tehnologij in za interaktivne uporabe;
  - (b) subvencije za uporabnike za nakup terminalne opreme ne glede na platformo z namenom omogočiti gospodinjstvom z nizkimi prihodki televizijski sprejem in doseči kritično maso uporabnikov;
  - (c) podporo za podjetja za razvoj inovativnih digitalnih storitev, kot npr. elektronska programska vodila in mobilne aplikacije;
  - (d) subvencije za televizijske postaje kot nadomestila za dodatne stroške prenosa med vzporednim prenosom analogne in digitalne televizije („faza simultane oddajanja“).
- (133) Ne glede na takšne ukrepe, glede katerih je Komisija že izrazila svoje mnenje, lahko države članice dodelijo tudi druge oblike pomoči, v kolikor ukrepi ne povzročijo nepotrebnega izkrivljanja konkurence med tehnologijami in podjetji. Pod temi pogoji lahko države članice dodelijo, na primer, naslednje vrste pomoči:
- (a) Subvencije za uporabnike za nakup digitalne terminalne opreme. Takšne subvencije morajo biti, kot je opisano zgoraj, tehnološko nevtralne. Z dodelitvijo subvencij lahko oblasti pospešujejo uporabo odprtih standardov za interaktivnost. Odprti standardi uporabnikom omogočajo uporabo interaktivnih storitev različnih izdajateljev. Primeri interaktivnih storitev so elektronska programska vodila, iskanje novic, igre in spletno trgovanje;
  - (b) financiranje izgradnje prenosnega omrežja na območjih, kjer televizijski sprejem sicer ne bi bil zadosten;
  - (c) finančna sredstva za javne televizijske ustanove za oddajanje prek vseh prenosnih platform, da bi dosegle celotno prebivalstvo. V zvezi s tem morajo države članice jasno opredeliti vse dolžnosti, ki so naložene televizijskim ustanovam glede uporabe določenih prenosnih platform;
  - (d) finančna podpora kot ustrezna odškodnina televizijskim postajam, ki se morajo odpovedati uporabi analognih frekvenc pred potekom licenc. Odškodnina mora upoštevati dejanske stroške televizijskih postaj za prehod, vključno s stroški za prilagoditev na digitalni prenos in po potrebi za oddajanje na drugem kanalu oz. multipleksu kot tudi stroške za frekvence. Pri izračunu stroškov za frekvence je treba upoštevati dodelitev digitalne prenosne zmogljivosti. Države članice morajo dokazati, da so ravnale v skladu s tem.
- (134) Komisija potrjuje, da je digitalizacija radiodifuzije cilj v skupnem interesu. S pomočjo pričujoče odločbe pa želi opozoriti, da mora dodelitev državne pomoči vedno potekati tako, da je zadeven problem jasno opredeljen in da se za rešitev problema izbere najmanj izkrivljajoče sredstvo. Le ciljno naravnane pomoči so združljive s splošnim ciljem zagotavljanja lojalne konkurence ter pospeševanja konkurenčnosti in tehnološkega razvoja v Evropi.
- (135) Iz zgoraj navedenih razlogov Komisija sklepa, da podpora Mabb-a zasebnim televizijskim postajam predstavlja pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES. Ta pomoč ni združljiva s skupnim trgom. Zadevna država članica je ni priglasila Komisiji v skladu s členom 88(3) Pogodbe ES in jo je nezakonito uveljavila brez odobritve Komisije. Zato jo morajo zadevne zasebne televizijske postaje povrniti.

VII. SKLEP

⁽⁸⁷⁾ N 622/03 Digitalisierungsfonds – Österreich, Odločba Komisije z dne 16. marca 2005, glej http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/decisions/additional_docs.html

(136) Čeprav je podpora Mabb-a morda tudi T-Systems dala posredno prednost na ravni upravljanja omrežja, ni mogoče ugotoviti, ali so bila na T-Systems dejansko prenesena državna sredstva v smislu člena 87(1) Pogodbe ES⁽⁸⁸⁾. Ker so bile televizijske postaje kot skrbni gospodarski subjekti v prvi vrsti dolžne preveriti, ali je bila njim ponujena pomoč priglašena in odobrena, je Komisija mnenja, da je prednostna naloga vrnitev pomoči s strani neposrednih upravičencev –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Državna pomoč, ki jo je Zvezna republika Nemčija dodelila zasebnim televizijskim postajam, udeleženi pri DVB-T, za uvedbo digitalne prizemne radiofuzije v Berlin-Brandenburgu, ni združljiva s skupnim trgom.

Člen 2

1. Zvezna republika Nemčija sprejme vse potrebne ukrepe, da bo od upravičencev izterjala v členu 1 navedeno pomoč, ki jim je bila nezakonito dodeljena.

2. Izterjava pomoči se nemudoma izvede v skladu s postopki nacionalnega prava, v kolikor le-to omogoča takojšnjo in učinkovito izvršitev odločbe. Pomoč, ki jo je treba vrniti, vključuje obresti od datuma, ko je prejemnik nezakonito pomoč prejel, do datuma, ko jo je dejansko vrnil.

3. Obresti iz odstavka 2 se izračunajo v skladu s členoma 9 in 11 Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004⁽⁸⁹⁾. Obresti se izra-

čunajo na podlagi referenčne obrestne mere, ki se uporablja za izračun ekvivalenta dotacij regionalnih pomoči.

4. Zvezna republika Nemčija v roku dveh mesecev po uradnem obvestilu o tej odločbi vse v členu 1 navedene upravičence pozove, naj povrnejo nezakonito dodeljeno in s Pogodbo ES nezdružljivo pomoč, vključno s pripadajočimi obrestmi.

Člen 3

Zvezna republika Nemčija v dveh mesecih po uradnem obvestilu o tej odločbi obvesti Komisijo o ukrepih, že sprejetih ali načrtovanih za izvajanje te odločbe. Pri tem uporabi vprašalnik, priložen v prilogi Odločbe. Zvezna republika Nemčija v istem času predloži vsa dokazila, da je bil sprožen postopek izterjave proti upravičencem nezakonite in s skupnim trgom nezdružljive pomoči.

Člen 4

Ta odločba je naslovljena na Zvezno republiko Nemčijo.

V Bruslju, 9. novembra 2005

Za Komisijo
Neelie KROES
Članica Komisije

⁽⁸⁸⁾ V tem smislu se tukaj obravnavani primer razlikuje od sodbe Sodišča z dne 13. junija 2002 v zadevi C-382/99, *Nizozemska proti Komisiji*, (Bencinski servisi), [2002] Recueil, str. I-5163, odstavki 60 do 69, v kateri so bile naftne družbe obravnavane kot posredne upravičenke pomoči, dodeljene enemu izmed nizozemskih bencinskih servisov. Ta pomoč je naftne družbe namreč osvobodila pogodbene obveznosti dajanja določenih popustov. V tu obravnavanem primeru pa ne obstaja samodejna in izmerljiva povezava med zneski pomoči, dodeljenimi zasebnim televizijskim postajam, in ceno, ki jo je T-Systems zaračunal za prenos. Takšna povezava za primer spremembe cene je bila ugotovljena le pri nekaterih televizijskih postajah, drugače pa so od prehoda cene za prenos ostale nespremenjene.

⁽⁸⁹⁾ UL L 140, 30.4.2004, str. 1.